

Αναφανός

ΖΩΓΛΟΠΤΙΚΑ

Χρονικά

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ
ΚΑΡΔΙΤΣΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 28ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 118 - ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2021

ΕΚΛΙΔΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Οι μάγισσες της Θεσσαλίας

"Τουύθ' όρα, ει σοι λυστελεί και εμοί, όπως μη, ω δαιμόνιε, πεισόμεθα, όπερ φασί τας την σελήνην καθαιρούσας, τας Θετταλίδας".

(Κοίταξε αν ωφελεί εσένα κι εμένα, για να μην πάθουμε, φίλε μου, αυτό που λένε για τις Θεσσαλές, που κατεβάζουν στη γη τη σελήνη).

Πλάτων
(Γοργίας) 513

Η μαγεία ήταν ευρύτατα διαδεδομένη στον αρχαίο κόσμο και συνδυάζοταν τελετουργικά με την ιατρική και με τη θρησκεία. Πατρίδα της είναι η Ανατολή και από εκεί πιθανολογείται ότι μεταφέρθηκε και στην Ελλάδα.

Οι πατρικές συμβουλές

"Όλοι, άλλος λίγο άλλος πολύ, αγανακτούμε/αγανακτούσαμε με τις ατέλειωτες συμβουλές του πατέρα μας, που δεν τις δίνευεδινε πάντα και με τον πιο ήπιο τρόπο, και δεν βλέπαμε την ώρα ν' απαλλαχτούμε απ' αυτές μια ώρα αρχίτερα.

Το κείμενο που ακολουθεί το βρόκα στο διαδίκτυο και είναι χαρακτηριστικό για την περίπτωση. Το αναδημοσιεύω για χάρη των αναγνωστών μας και προπαντός για τους νεότερους από αυτούς.

"Ο πατέρας μου, αν έμπαινε στο δωμάτιό μου και έβρισκε το φωτιστικό αναψυγόνει, ενώ ήμουν έξω, μου έλεγε:

- Γιατί δεν το σβήνεις και γιατί όλη αυτή η σπατάλη στο ρεύμα;

Συνέχεια στην 4η σελ.

Παρ' ότι πολλοί σοφοί ασχολήθηκαν με την ερμηνεία του φαινομένου της μαγείας, δεν έγινε δυνατό να δοθεί ένας συγκεκριμένος ορισμός της, διότι η πράξη αυτή ασκεί επιδραση στην ψυχή του ανθρώπου με νοήματα ξενόφερτα και ακατανόητα με την απλή λογική.

Γενικά, στο πολύ κοινό, η μαγεία είναι γνωστή, ως η τέχνη που επιδιώκει να εξυπηρετήσει τους πόθους και τα πάθη των ανθρώπων, προκαλώντας με μιστηριώδεις μεθόδους την υπερφυσική ενέργεια των μυστικών δυνάμεων της φύσης.

Αγαλονίκη, η πρώτη γυναίκα αστρονόμος-μάγισσα

Συνέχεια στην 3η σελ.

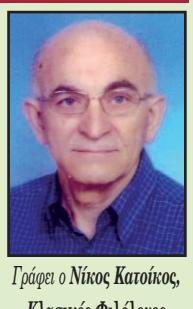
Σ' αυτό
το
φύλλο
θα
διαβά-
σετε...

1. Λάμπρου Γιρβέλλα: "Οι μάγισσες της Θεσσαλίας" .σελ. 1-3
2. Γεωργίου Δ. Κατσιούλα: "Οι πατρικές συμβουλές"1-4
3. Βασίλη Καραγιάννη: "Τα νυχτέρια του χωριού μας"1-5
4. Νικολάου Κατούκου: "Η άγαν ελευθερία"1-3
5. Παναγιώτη Κατσιούλα: "Οι αετοί του Ίταμου"1-4
6. Άγγελου Ζαχαρόπουλου: "Μακρόν-Ευρώπη- Ελλάδα" ...1-4
7. Γεωργίου Κλήμου: "Τα 200 χρόνα της Ελληνικής Επανάστασης 1821.....1-8
8. Σούλας Τόσκα-Κάμπα: "Η βασκανία των κοπαδιών"1-4
9. Νικολάου Πολίτη: "Οι παραδόσεις του Ελληνικού λαού" ..2
10. Μάρκου Παππά: "Καλοκαιράκι" (ποίημα)2
11. Κοινωνικά- Συνδρομές- προσφορές2
12. Ο μπαχάσες με τους μαργαρίτες2
13. Σκωπικό ποίημα για τα χωριά των Άνω Αγράφων2
14. Ανέδοτο-Αινίγματα κ.ά2
15. Το πρώτο ραδιόφωνα στη Ραχούλα5
16. Οι Ορειβατικοί Σύλλογοι αναδεικνύουν τον τόπο μας..6-7
17. Πάσχα στη Ραχούλα7
18. Η γκλίτσα.....8
19. Ιστορικές σελίδες:
Δίπλας- Κατσαντώνης- Πανουργιάς- Κοραής9
20. Ο Καβάφης και τα γηρατεία.....10
21. "Πόλεμος πατέρων πάντων"10
22. Ελληνική παραδοσιακή διατροφή (Εθνικός Διατροφικός Οδηγός)10
23. Και ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο (Δίηγμα)11
24. Μύθοι του Αισώπου.....11
25. Τα αμπελοχώραφα και οι βατιώνες (Χρονογράφημα)12
26. Tests για τον κορονοϊό στη Ραχούλα.....12
27. Ο δεκάλογος των ήλικιωμένων.....12
28. Δεν έχουν τέλος οι συνέπειες του Ιανού στη Ραχούλα..12

Η άγαν ελευθερία*

Από το βιβλίο του "Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΝΩΡΩΠΟΣ"

Αλήθεια, τι αγωγή θα πάρουν οι νέοι μας σήμερα, όταν τους αντιμετωπίζουμε με υπολογιστική επιείκεια; Όταν τους "καλοπιάνουμε" κι έτσι τους ενθαρρύνουμε στην αυθαιρεσία και στην ασυδοσία; Όταν τους μαθαίνουμε να διεκδικούν τα δικαιώματά τους, χωρίς οι ίδιοι να εκπληρώνουν πρώτα τις υποχρεώσεις τους; Όταν δεν τους λέμε ότι πρέπει να κουραστούν, για να απολαύσουν; Όταν δεν τους

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΤΑ ΝΥΧΤΕΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Θυμάμαι νοσταλγικά, τα νυχτέρια που γίνονταν στο χωριό, και αυτό αποτελούσε έθιμο, για να περάσουν οι άνθρωποι ευχάριστα τις μεγάλες κι ατέλειωτες νύχτες του χειμώνα.

Το Φθινόπωρο στα χωριά τότε που ήμουν μικρό παιδί οι άνθρωποι είχαν να κάνουν, να τακτοποιήσουν πολλές δουλειές πριν η βαρυχειμωνιά τους μαντρώσει, τους κλείσει

Από το βιβλίο της Σούλας Τόσκα-Κάμπα "Λαογραφικά Αργιθέας"

Οι αετοί του Ίταμου

Τα καλοκαίρια που πηγαίναμε στου Γιώτη Ιτάμου με τα γιδοπρόβατα και με τις οικογένειές μας, δεν είχα άλλα παιδιά της ήλικιας μου για να παιζω, και η μέρα που φαινόταν χρόνος. Έτσι, τα πρωινά και τις απογευματινές ώρες τις περνούσα στο "μεγάλο καραούλι", στα Κόθρια, ως διακόσια μέτρα μακριά από την καλύβα μας. Από το σημείο εκείνο ανοιγόταν μπροστά μου ο θεσσαλικός

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΜΑΚΡΟΝ · ΕΥΡΩΠΗ · ΕΛΛΑΔΑ

"Είμαι νέος, αλλά από τους γεννημένους με ικανότητες· η αξία δεν περιμένει των αριθμό των επών". Emmanuel Macron

Ο Εμμανουήλ Μακρόν έγινε Πρόεδρος της Γαλλίας σε ηλικία 39 ετών. Πρόεδρος της ισχυρότερης στρατιωτικής και της μοναδικής πυρηνικής δύναμης μεταξύ των χωρών της ΕΕ. Πολλοί εξέφρασαν την δυσπιστία τους λόγω του

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΤΑ 200/ΧΡΟΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ 1821

1. Ο ιερομόναχος Κύριλλος της Ι.Μ. Πέτρας "φιλικός" στη Μολδοβλαχία

Ένας από τους μοναχούς της Μονής Πέτρας, που λάμπτηνε με τους αγώνες του τη μονή, είναι ο ιερομόναχος Κύριλλος του 1821. Ο φλογερός αυτός ρασοφόρος μυημένος, όπως προκύπτει, στη Φιλική Εταιρεία, βρέθηκε με την κήρυξη της Επανάστασης του 1821 στο στρατόπεδο του Αλέξανδρου Υψηλάντη στη μακρινή Μολδοβλαχία. Μετά την αποτυχία όμως

Συνέχεια στην 8η σελ.

Η βασκανία (μάτιασμα) των κοπαδιών

Από το βιβλίο της "Λαογραφικά Αργιθέας Αγράφων"

Για να αποτρέψουν το κακό μάτι από το κοπάδι και τις στρούγκες και κυρίως να μη βρει το κακό τα ζώα του κοπαδιού τους, έβαζαν στις πόρτες, στις αμπάρες η στο φράχτη, διάφορα αντικείμενα που τα θεωρούσαν αποτρεπτικά της βασκανίας. Έτσι, κρεμούσαν σκορδοπλεξύδες, σ' ένα δερμάτινο σακουλάκι μπαρούτι, λουλούδια από τον Επιπάφιο,

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΟΛΙΤΗ*

Ο Γιάννος και η Μάρω

Ήτανε μια βολά κι έναν καιρό ένα πολυαγαπημένο αντρόγυνο, ο Γιάννος και η Μάρω. Από την πολλή τους αγάπη επαρακάλεσαν το Θεό να τους κάμει αστέρια. Και αμέσως ο Θεός τους έκαμε αστέρια πολύ λαμπερά και το βράδυ που νυχτώνει το 'να είναι στην ανατολή και τ' άλλο στη δύση. Άλλα το χειμώνα είναι ο Γιάννος στην ανατολή, στα βουνά, και η Μάρω δυτικά, στους κάμπους. Και αυτό για να περνάει καλά η Μάρω, το χειμώνα να μην είναι στα χιόνια και στους πάγους, ούτε το καλοκαίρι στη μεγάλη κάψα. Γ' αυτό λένε και την παρομία: "Η Μάρω μένει στα βουνά κι ο Γιάννος πάει στους κάμπους", όταν θέλουν να ειπούν για κανένα πράμα που γίνεται με ευχαρίστηση.

*Ο Νικόλαος Πολίτης ήταν ο πρώτος καθηγητής της λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τις "Παραδόσεις του Ελληνικού Λαού" συγκέντρωσε και δημοσίευσε το 1904.

Ο μπαχτοές με τους μαργαρίτες

1. Ένας κύριος θαυμάζει μια δεσποινίδα: "Έχεις ωραίαν καρατομήν" (κατατομήν).
2. Μια κυρία: "Εγώ είδα σωτηρία με τα λουτρά της Ικαρίας: είναι ραδιούργα" (ραδιούχα).
3. "Αυτός δεν έχει ούτε ιερόν ούτε αίσιον" (όσιον).
4. "Ετερον επάπειρον" (εκάτερον).
5. "Επιβήτωρ λεωφορείου" (επιβήτης).
6. "Η ακαταστασία του καιρού οφείλεται εις εγκληματολογικές ανωμαλίες" (κλιματικές).
7. "Ο αδελφός του είναι λίγο δεξιοτέχνης στο βιολί" (σκέτο δεξιοτέχνης).
8. "Αυτός ούτε πίνει ούτε καπνίζει: είναι συγκρατής" (εγκρατής).
9. "Ο γαμπρός μου πέθανε από εισβολή καρδιάς" (εμβολή).
10. "Ο Τάκης είναι νοσταλγικός πατέρας" (στοργικός).

Σκωπτικό ποίημα για τα χωριά των Άνω Αγράφων

Άρχοντες καλοί Βλασιώτες,
γουμαράδες Πετριλιώτες,
Σπυριλιώτες κριαράδες,
Λεοντίτες μασκαράδες.
Τ' έχουν τα κλαριά και σειώνται,
Τριζουλώτες παν και ξυόνται!
Λιάσκοβι ο καλό χωριό,
Μπουκοβίτσα σκαταριό!
Βραγκιανά κασιδιαράιοι.
Κόνιαβη κναβουλόϊ,
Γρανίτσα κομπολόϊ,
Μπελτσίστα λιγοστοί.
Και σ' Ραφτόπουλου προεστοί.
Φουσιανά και Βασιλές,
το σκ' λί σ' να μην αντέσ'.
Ζελενίτσα στο χωριό
είν' το πολύ πταναριό.
Στο Χορίγκοβο σαΐτα,
τα Τσαπίσματα δρεπάνι,
τα Τοπόλιανα χαβάνι.
Βελαώρα μουστακαλήδες,
στη Σιβίστα αντρακλήδες."

Από ιστορικό κείμενο του Λάμπρου Τσιβόλα

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας

τηλ. 6976777462

Λάμπρος Α. Γριβέλης

τηλ. 2441020480

Βασίπης Χ. Καραγιάννης

τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μ. Αθεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Ξελάμε Ανέκδοτο

Τα ήξερε όλα!!!

Η δασκάλα καλεί τους γονείς στο σχολείο για ενημέρωση και έρχεται η σειρά του Ρώμα μπαμπά....
-Το παιδί σας είναι πολύ καλό, του λέει η δασκάλα.
-Φχαριστώ, κυρά ντασκάλα, λέει ο τσιγκάνος.
-Όμως στα μαθήματα δεν τα πάει καλά, συνεχίζει η δασκάλα.
-Ντηλαντή; λέει ο μπαμπάς.

-Για παράδειγμα, τον ρώτησα: Πόσα γράμματα έχει η αλφα-βήτα; Πόσες ημέρες έχει ο χρόνος; Πόσο κάνει 5+8; και δεν ήξερε να απαντήσει ούτε σε αυτές τις απλές ερωτήσεις.

Κάνει νόμιμα ο μπαμπάς και φωνάζει το μικρό τσιγκανάκι:
-Ντε μου λες ρε: πόσα γκράμματα έχει η αλφα-βήτα;
-20, απαντάει το γυφτάκι.
-Πόσες μέρες έχει ο χρόνος;
-Θα χει καμιά ντιακοσαρία, λέει το τσιγκανάκι.
-Πόσο κάνει 5+8;
-Ντεκαπέντε, του απαντά το τσιγκανάκι.
Και του λέει ο μπαμπάς;
-Και αφού τα έρεις, ρε βλάκα, γκιατί ντεν τα λες στη ντασκάλα;

Για τους μικρούς μας φίλους

Καλοκαιράκι

Τ' απόδονι μες στη φυλλωσά
στης βρύσης το νεράκι,
τραγούδια λένε όλο δροσά.
Καλοκαιράκι!

Η αυγούλα μάς γλυκοκοιτά
και το μεσημεράκι
με τα τζιτζίκια συζητά.
Καλοκαιράκι!

Στα πλάγια ή στην αμφουδιά
στης αύρας τ' αεράκι,
ξένοιαστα παιζουν τα παιδιά.
Καλοκαιράκι!

Βραδιές γλυκές, νύχτα μικρή,
αστέρια, φεγγαράκι
και τα τριζόνια τρι τρι τρι!
Καλοκαιράκι!

Μάρκος Παππάς
"Τρίλιες και φτερουγίσματα"

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

• Στις 22/1/2021 το ζεύγος **Στέλλα Ευαγγ. Γρυμπογιάννη** και **Βασίλη Κονίδη** απέκτησαν το πρώτο τους παιδί και είναι κορίτσι.

• Στις 11/2/2021 το ζεύγος **Ασπασία Αρ. Ζαχαρή** και **Γιώργου Σακαλάκη** απέκτησαν το τρίτο τους παιδί και είναι κορίτσι.

• Στις 3/3/2021 το ζεύγος **Ιωάννας Ευαγγ. Γρυμπογιάννη** και **Θεόφιλου Αλεξανδρή** απέκτησαν το πρώτο τους παιδί και είναι κορίτσι.

Να τους ζήσουν!

Θάνατος

• **Περικλής Αθανασίου Γριβέλλας.** Απεβίωσε στις 21 Μαΐου 2021 και κηδεύτηκε στον τόπο διαμονής του, στη Ραχούλα, Περικλής Αθανασίου Γριβέλλας, σε ηλικία 83 ετών. Ο Περικλής έζησε τη ζωή του όλη στη Ραχούλα, ως γεωργοκτηνοτρόφος, όπου παντρεύτηκε και ανάστησε οικογένεια. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του η υγεία του ήταν κλονισμένη και η κατάσταση αυτή τον οδήγησε στην κατάληξη.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ. (06/12/2020 - 26/05/2021)

ΝΙΚΗ ΒΟΛΙΩΤΗ (627)	20	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΡΥΜΠΟΓΙΑΝΝΗΣ (637)	20
ΦΡΕΙДЕΡΙΚΗ ΜΠΑΚΡΑΤΣΑ (628)	20	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ - ΠΟΛΥΖΟΥ (638)	50
ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΓΚΟΡΤΣΑΣ (629)	20	ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΝΑΣΙΑΚΟΣ (639)	30
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ι. ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ (630)	50	ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ Γ. ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ (640)	20
ΛΑΜΠΡΟΣ ΛΕΚΚΑΣ (632)	20	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ (641)	20
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΛΕΠΟΥΡΗΣ (633)	20	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΝΤΗΣ (642)	10
ΛΑΜΠΡΟΣ Θ. ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ (634)	30	ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΝΑΣΙΑΚΟΣ (643)	30
ΜΑΡΙΑ ΤΖΩΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ (635)	20	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ (644)	50
ΕΛΕΝΗ ΝΑΚΑ (636)	30	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (645)	10

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο Λάμπρος Γριβέλλας κατέθεσε στο Μορφωτικό Σύλλογο Ραχούλας το χρηματικό ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη του αδελφού του Περικλή (646).

ΕΓΡΑΨΑΝ ΓΙΑ ΤΑ Ζ.Χ.

• Dominikos Verillis

Πολύ καλή εφημερίδα. Ιδιαίτερα συγχαρητήρια στον Πρόεδρο του Μορφωτικού Συλλόγου και σε σας τους, σχεδόν, <<μόνιμους>> αρθρογράφους και συνεργάτες τ

Οι μάγισσες της Θεσσαλίας

Συνέχεια από τη σελ. 1

Η επιστήμη, προσπαθώντας να ρίξει περισσότερο φως στο φαινόμενο της μαγείας -χωρίς επιτυχία, κατά τη γνώμη μου- αποφάνθηκε ότι μαγεία είναι το σύνολο των πράξεων και των λόγων με τους οποίους ο άνθρωπος πιστεύει ότι μπορεί, κατά κάπιον τρόπο, υπερφυσικό και μυστηριώδη να αποτρέψει τα κακά και να προκαλέσει τα ποθούμενα αγαθά ή και αντίστροφα (Φραιζέρ-Ελευθερουδάκης).

Η μαγεία είναι μια από τις πρωταρχικές μορφές θρησκείας των πρωτόγονων λαών, η οποία διατηρείται ως τις μέρες μας σε διάφορες πρωτόγονες φυλές, στη Βόρεια Αφρική, Νότια Αμερική, Σιβηρία, Ινδονησία, Οκεανία, όπου ο σαμάνος (μάγος της φυλής) είναι ιερέας, μάγος, γιατρός και, σε πολλές περιπτώσεις, αρχηγός της φυλής. Και στον πολιτισμένο κόσμο όμως υπάρχουν οι σύγχρονοι μάγοι που παρουσιάζονται με διάφορες μορφές. Μια μορφή είναι η λευκή μαγεία, που αποβλέπει στην αφέλεια κάποιου ή κάποιων και άλλη η μαύρη μαγεία, που αποβλέπει στο κακό.

Όσοι ασκούν τη μαγεία δεν χρησιμοποιούν όλοι τα ίδια μέσα, ωστόσο, διαχωρίζονται σε κατηγορίες: Είναι οι μάγοι που διαχειρίζονται τα πνεύματα και τους δαίμονες, οι ιερομάντεις (αρχαία μαντεία), οι καθαρτές, οι οστεομάντεις (εξετάζουν τα οστά των ζώων), οι βωμολόχοι (χρησιμοποιούν άσεμνες λέξεις για να ερεθίζουν τους δαίμονες), οι αγύρτες κ.ά.

Η Εκκλησία καταδικάζει κάθε μορφή μαγείας, αν και, κατά περιόδους μεταχειρίστηκε βίαια και αποτρόπαια μέσα (Ιερά Εξέταση), για να την έχαλεψει.

Οι μάγοι/μάγισσες ασχολούνταν και με τη βοτανολογία και την πρακτική ιατρική. Στην αρχαία Ελλάδα υπήρχαν μάγισσες οι οποίες γνώριζαν την ανατολική βοτανική παράδοση, που προερχόταν κυρίως από τους Βαβυλώνιους, και είχαν τη δυνατότητα να θεραπεύουν με βότανα, συνδυάζοντας τη βοτανοθεραπεία με διάφορες ιεροτελεστίες. Επιπλέον, ο Ηρόδοτος τις χαρακτήριζε ως ειδικές σε θρησκευτικά θέματα και ικανές να εξευμενίζουν τους θυελλώδεις ανέμους με γητέματα. Οι πιο γνωστές μάγισσες της αρχαιότητας κατάγονταν από τη Θεσσαλία, τη μαγική γη όπου, σύμφωνα με τον μύθο, σκορπίστηκαν οι μαγικοί και θρησκευτικοί σπόροι της Μήδειας, όταν την έφερε ο Ιάσονας από την Κολχίδα. Άλλωστε, η μυθική θεσσαλική παράδοση θέλει το γιατρό-θεό Ασκληπιό να συλλέγει τα βότανά του από τις πλαγιές της θεσσαλικής Ιθώμης.

Η πρώτη μάγισσα του ελληνικού πάνθεου ήταν η Κέρκη, κόρη του Ήλιου και της Περσίδας, που την αναφέρει ο Όμηρος στην Οδύσσεια. Ζούσε απομονωμένη στο μυθικό νησί, Αιαία, το οποίο κατοικούνταν μόνο από λύκους, λιοντάρια

Οι μάγισσες, στη λαϊκή φαντασία

και ελάφια. Όπως ανέφερε ο Όμηρος, ζούσε σε παλάτι στη μέση ενός ξέφωτου και μεταμόρφωνε τους εχθρούς της σε ζώα. Όταν οι σύντροφοι του Οδυσσέα την επισκέφτηκαν, τους πρόσφερε φαγητό, το οποίο είχε μαγέψει και τους μεταμόρφωσε με το ραβδί της σε χοίρους. Ωστόσο, δεν κατάφερε να μαγέψει τον Οδυσσέα, γιατί έγινε άτρωτος στη μαγεία, χάρη στη βοήθεια του θεού Ερμή, ο οποίος του πρόσφερε ένα βότανο. Η Κίρκη τον ερωτεύτηκε και, σύμφωνα με τον Ησίδο, απόχτησε μαζί του τρεις γιους.

Άλλη μάγισσα του αρχαίου κόσμου ήταν η βασιλοπούλα της Κολχίδας, Μήδεια. Εκείνη γνώριζε τις αρχαίες γυναικείες παραδόσεις των βοτάνων και της μαγείας από τη Βαβυλώνα και από την πατρίδα της, την Κολχίδα, όπου μεγάλωσε. Βοήθησε τον Ιάσονα να πάρει το "χρυσόμαλλο δέρα" και, όταν ήρθε στην Ελλάδα μετέφερε τα μαγικά της στη Θεσσαλία.

Θεά, προστάτιδα της μαγείας ήταν η Εκάτη. Σύμφωνα με τον Ευριπίδη ήταν προστάτιδα των μαγισσών. Η μπελαντόνα, το κώνιο, ο μανδραγόρας και η παπαρούνα ήταν τα φυτά της. Ο Ησίδος αναφέρει ότι βασιλεύει σε γη, ουρανό και θάλασσα και ο Δίας την τίμησε με πλούσια δώρα μόλις απόχθησε τη βασιλεία του κόσμου. Η Εκάτη μπορούσε να αλλάξει τη μοίρα των ανθρώπων και χρησιμοποιούσε την μαγεία για να ικανοποιεί τις επιθυμίες της. Με τη μαγεία της βοήθησε τη θεά Δήμητρα να αναζητήσει την Περσεφόνη στον Κάτω Κόσμο.

Φαίνεται ότι ο σπόρος της μαγείας που μετέφερε η Μήδεια από τη Κολχίδα βρήκε γόνιμο έδαφος και ευδοκίμησε στη Θεσσαλία. Έτσι εξηγείται ότι πολλοί αρχαίοι συγγραφείς (Πλάτων, Αριστοφάνης κ.α.), καθώς και ο Ρωμαίος Λούκιος Απουλίος αργότερα, είχαν εμμονή με τις "Θεσσαλές μάγισσες".

Το γεγονός ότι και ο πατέρας της ιατρικής Ιπποκράτης ταξίδεψε στη Θεσσαλία, σημαίνει ότι τα θεραπευτικά βότανα της θεσσαλικής γης, γνωστά ακόμη από το μυθικό γιατρό Ασκληπιού και τους γιους του Μαχάονα και Ποδαλήριο, χρησιμοποιούνταν ευρύτατα από τους αρχαίους γιατρούς. Λέγεται ότι ο Ιπποκράτης έζησε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στη Λάρισα, όπου και πέθανε. Άλλοι μεγάλοι φιλόσοφοι-γιατροί της αρχαιότητας που επισκέφτηκαν για τον ίδιο σκοπό τη Θεσσαλία ήταν ο Πυθαγόρας, ο Γαληνός και ο Διοσκουρίδης.

Όπως γράφουμε και στην αρχή του κειμένου, στον αρχαίο κόσμο η μαγεία, η θρησκεία και η ιατρική ήταν στενά δεμένες μεταξύ τους.

Η ιστορία της Αγλαονίκης

Οι γυναίκες της Θεσσαλίας στα αρχαία ελληνικά και λατινικά κείμενα είχαν την φήμη ότι είναι "μάγισσες" και μάλιστα ότι είχαν την δύναμη να "κατεβάζουν" το φεγγάρι! Μια από τις πρώτες αναφορές είναι στις Νεφέλες του Αριστοφάνη, όπου ο Στρεψιάδης λέει: "Αν μάγισσα πληρώσω Θεσσαλή / για να μου κατεβάσει το φεγγάρι / κι ύστερα σε μια θήκη στρογγυλή / σαν καθέρεψη κλεισμένο το κρατώ... / Άμα δεν ανατέλλει το φεγγάρι / δε θα πληρώνω τόκους. (Θα απαλλάσσονταν δηλαδή από τους τόκους γιατί δεν γίνεται να μετράει χρήματα στο σκοτάδι!)."

Το καταπληκτικό της συνέχειας της ελληνικής ιστορίας αποδεικνύεται όμως για ακόμα μια φορά όταν διαβάζουμε στις "Παραδόσεις" του Νίκου Πολίτη (1904) για την παράδοση που ονομάζεται "κατέβασμα" ή "άρμεγμα του φεγγαριού": "Οι μάγισσες - καμάρα φορά και μάγοι - κατεβάζουν το φεγγάρι, από τον ουρανό σαν αγελάδα και το αρμέγουν. Με το γάλα αυτό φτιάχνουν πολλών ειδών μάγια δυνατά, προ πάντων για αγάπη ανδρός ή γυναικός. Όταν το κατεβάζουν, θολώνει το ουρανό, σκοτεινάζει παντού, η γης μουγκρίζει, και οι

διαβόλοι τρέχουν στη μάγιασσα και την παρακαλούν να τους αφήσει να βλάψουν τους ανθρώπους".

Η σύνδεση των Θεσσαλών μαγισσών με το "κατέβασμα του φεγγαριού" οφείλεται στη Θεσσαλή αστρονόμο Αγλαονίκη. Για την Αγλαονίκη υπάρχουν αναφορές στον Πλούταρχο, όπου αναφερόμενος στη δύναμη που θα δώσει η γνώση στις γυναίκες λέει: "Καὶ αἱ κάποιαι ἔξυπνη γυναῖκα ισχυριστεῖ ὅτι ἔχει τὴν δύναμην να κατεβάσῃ τὸ φεγγάρι από τὸν οὐρανό, αὐτῇ θα γελάσῃ με τὴν ἀγνοίαν καὶ τὴν ἀνοησίαν τῶν γυναικῶν που πιστεύουν αὐτά τὰ πράγματα, διότι ἔχει αστρονομία, καὶ ἔχει διαβάσῃ τὰ βιβλία για τὴν Αγλαονίκη, τὴν κόρην τοῦ Ηγήτορᾶ τῆς Θεσσαλίας, η οποία με τὸν γνωρίζει καλά τις περιόδους τῆς πανσελήνου, καὶ ζέροντας εκ τῶν προτέρων πότε θα γίνεται ἐκλεψη, καὶ τὸ φεγγάρι θα περάσῃ στὴν ουρανονομίαν τῆς Αγλαονίκης".

Έτσι μαθαίνουμε ότι η Αγλαονίκη, κόρη καποίου σημαντικού προσώπου της Θεσσαλίας (ηγήτορας), γνώριζε αστρονομία, και την περιοδικότητα των εκλείψεων της σελήνης, αλλά χρησιμοποιούσε αυτή την γνώση για να ξεγελάει τις άλλες γυναίκες και να τις κάνει να πιστεύουν στις μαγικές της ικανότητες. Κάποιοι σύγχρονοι επιστήμονες την χρονολογούν πιθανόν μετά την αρχή της δυναστείας των Σελευκιδών (312 π.Χ.), διότι υπάρχουν κείμενα στα βαβυλωνιακά που περιγράφουν την περιοδικότητα των εκλείψεων, θεωρώντας έτσι από εκεί πρόλθε η σχετική γνώση και στην Ελλάδα.

Άλλη η χρονολόγηση δεν έχει τόσο μεγάλη σημασία, όσο το γεγονός ότι ο Πλούταρχος προβάλλει την Αγλαονίκη ως κακό παράδειγμα χρήσης της επιστήμης. Μια τέτοια "πονηρή" χρήση της επιστήμης καταδικάζεται και από τον Ιπποκράτη που λέει στο "Περὶ Ιεράς Νούσου" (επιληψία): "Οταν βγαίνουν καὶ βεβαιώνουν ότι μπορούν να κατεβάσουν από τὸν οὐρανὸν τὸ φεγγάρι ἢ να σκοτεινάζουν τὸν ἥλιο, να κάμουν κακοκαιρίᾳ ἢ καλοκαιρίᾳ, βροχής ἢ ξηρασίες, απέραστη τὴν θάλασσαν ἢ ἀγόνη τὴν γην καὶ ὄλα τὰ ἄλλα παρόμοια θαύματα, αδιάφορον αν οἱ ἀνθρώποι που επιτηδεύονται αυτά τὰ πράγματα ισχυρίζονται ότι ὄλα αυτά γίνονται με ιεροτελεστίες ἢ με κάποια ἄλλη γνώσην ἢ δεξιοτεχνία, νομίζω ότι βλασφημούν".

Η σύγχρονη αστρονομική επιστήμη για να τιμήσει την αρχαία Θεσσαλή αστρονόμο, παραβλεψε την "απάτη" της με το κατέβασμα του φεγγαριού και έδωσε το ό

Οι πατρικές συμβουλές

Συνέχεια από τη σελ. 1

Αν έμπαινε στο μπάνιο και έβρισκε το νερό της βρύσης να τρέχει έλεγε:

- Γιατί δεν κλείνεις τη βρύση πριν φύγεις, γιατί τόση σπατάλη στο νερό;

Πάντα με επικρίνει και με κατηγορεί για σπατάλη και απροσεξία, κι ότι αρκετοί άνθρωποι τα στερούνται... Ακόμα και τώρα που είναι στο κρεβάτι άρρωστος!!!

Μέχρι που μια μέρα βρήκα δουλειά. Ήταν η μέρα που περίμενα πάντα. Σήμερα κάνω την πρώτη προσωπική μου συνέντευξη για μια εξαιρετική δουλειά σε μια μεγάλη εταιρεία. Και αν με δεχτούν, θα φύγω από αυτό το σπίτι, χωρίς επιστροφή, και θα ξεκουραστώ από τον πατέρα μου και την μόνιμη επίπληξή του σε μένα.

Ξέπινησα νωρίς το πρωί, ντύθηκα με τα πιο όμορφα ρούχα, αρωματικά, και βγήκα έξω. Γύρισα και βρήκα τον πατέρα μου να χαμογελάει παρά το ξεθώριασμα των ματιών του και τα συμπτώματα της ασθένειάς του, που είναι ορατά στο πρόσωπό του. Μου έδωσε μερικά χρήματα και μου είπε:

- Θέλω, παλικάρι μου, να είσαι θετικός και σίγουρος για τον εαυτό σου και να μην φοβηθείς μπροστά σε καμία ερώτηση, να ξέρεις, σ' αγαπώ!

- Του χαμογέλασα ενώ μέσα μου σκέφτηκα, ακόμα και σε αυτές τις σπιγμές, δεν σταματά ποτέ να συμβουλεύει, σαν να θέλει σκόπιμα να μου χαλάσει τη διάθεσή μου στις πιο ευτυχισμένες σπιγμές της ζωής μου.

Βγήκα από το σπίτι βιαστικά, μπήκα σε ένα ταξί και κατευθύνθηκα προς την εταιρεία. Μόλις έφτασα και μπήκα στην πύλη της εταιρείας, έμεινα έκπληκτος από όλα αυτά που είδα! Δεν υπήρχαν φύλακες στην είσοδο και κανένας ρεσεψιονίστ εκτός από πινακίδες που οδηγούσαν στο σημείο της συνέντευξης. Μόλις μπήκα μέσα, στο προαύλιο του κτηρίου, παρατήρησα ότι το πόμολο της πόρτας είχε βγει από τη θέση του. Θυμήθηκα λοιπόν τις συμβουλές του πατέρα μου "να είμαι προσεκτικός και να διορθώνω ότι λάθος αντιλαμβάνομαι", οπότε αμέσως έβαλα το χερούλι της πόρτας στη θέση του. Εν συνέχεια είδα τις ξύλινες τάβλες στο κήπο της εταιρείας μουσκεμένες με νερό από το νιπτήρα που είχε ξεχειλίσει. Έτσι θυμήθηκα το νερό και τον πατέρα μου, και έκλεισα τη βρύση. Στη συνέχεια μπήκα στο κτίριο της εταιρείας. Παρατήρησα την τεράστια ποσότητα φωτιστικών αναφλέγοντας, καθώς ήταν μέρα μεσημέρι, και έτσι τα έσβησα από συνήθειο, του πατέρα μου στο σπίτι μας.

Μέχρι να φτάσω στον όροφο, μου έκανε εντύπωση ο μερικός αριθμός αιτούντων γι' αυτή τη δουλειά. Διάβασα το όνομά μου στη λίστα των αιτούντων και κάθομαι να περιμένω τη σειρά μου, κοιτάζοντας τα κομψά πανάκριβα ρούχα που φορούσαν και άκουγα που έλεγαν για τα ππυχά τους από αμερικάνικα πανεπιστήμια. Μ' αυτά που έβλεπα: κομψά ενδύματα, καινούργια, αμερικάνικα πανεπιστήμια, ένιωσα κατώτερος από τους άλλους. Μετά παρατήρησα ότι όλοι οίσοι μπαίνουν στη συνέντευξη σε λιγότερο από ένα λεπτό βγαίνουν και φεύγουν. Σκέφτηκα, αν αυτούς με αμερικάνικα πανεπιστήμια και καλό τύπο πους απορρίπτουν, εγώ δεν θα έχω τύχη. Αποφάσισα να αποσυρθώ από αυτόν τον χαμένο ανταγωνισμό με την αξιοπρέπειά μου, πριν μου πουν να ζητήσω συγγνώμη.

Όταν σηκώθηκα και βγήκα έξω, ο υπάλληλος φώναξε το όνομά μου. Είπα, δεν υπάρχει περίπτωση, θα μπω. Μπήκα στο δωμάτιο συνέντευξης και κάθισα στην κα-ρέκλα απέναντι σε τρεις ανθρώπους, που με κοιτάζαν και χαμογέλασαν με ένα πλατύ χαμόγελο και μετά κάποιος είπε:

- Είσαι τώρα μέλος της εταιρείας μας, συγχαρητήρια!!!

Έμεινα έκπληκτος για μια σπιγμή και νόμιζα ότι με κοροϊδεύοντας ή ήταν μια από τις ερωτήσεις συνέντευξης πίσω από αυτή την ερώτηση. Θυμήθηκα λοιπόν τις συμβουλές του πατέρα μου, όταν βγήκα από το σπίτι: "να είμαι θετικός και σίγουρος για τον εαυτό μου". Τους ρώτησα, αφού κανείς από εσάς δεν μου έκανε ούτε μια ερώτηση, πως είστε σίγουροι για μένα;

Ο τρίτος είπε ότι γνωρίζαμε πολύ καλά ότι κάνοντας ερωτήσεις, δεν θα μπορούσαμε να αξιολογήσουμε τις δεξιότητες κανενός από τους υποψήφιους. Και έτσι αποφασίσαμε ότι η αξιολόγηση μας για το άτομο θα ήταν πρακτική. Σχεδιάσαμε ένα πρακτικό test group που αποκαλύπτει τη συμπεριφορά του εκλεγμένου, την έκταση της θετικότητας αν-τίληψής του, και την έκταση της ικανότητας να διορθώνει και την παραμικρή λεπτομέρεια για το συμφέρον της επιχείρησης, οπότε ήσουν ο μόνος που επιδίωξε να διορθώσει κάθε ελάττωμα που σκόπιμα βάλαμε στο δρόμο του κάθε υποψήφιου. Ήσουν τεκμηριωμένος μέσω των φωτογραφικών μηχανών παρακολούθησης που βάλαμε σε όλες τις βεράντες και στο εσωτερικό της εταιρείας.

Τότε όλα τα πρόσωπα ε ξ α φ α ν ί σ τ η κ α ν μπροστά στα μάτια μου και έχασα τη δουλειά, τη συνέντευξη και τα πάντα. Και βλέπω μόνο μια φωτογραφία του πατέρα μου πια! Εκείνη η μεγάλη πόρτα που μου έδειξε ο πατέρας μου με την σκληρότητα αλλά και με τη στοργή, την αγάπη, την τρυφερότητα και την ηρεμία του. Ένιωσα την επιθυμία να πάω σπίτι και να φιλήσω τα χέρια του. Οταν έφτασα στη πόρτα του σπιτιού μου, είδα τους συγγενείς και τους γείτονες μου να είναι λυπημένοι. Κατάλαβα. Έφτασα αργά. Είναι πολύ αργά...".

Οι αετοί του Ίταμου

Συνέχεια από τη σελ. 1

κάμπος ως τον Όλυμπο και οι απέραντες βουνοκορφές των Αιγαίων, ένα θέαμα θεοπέσιο που σε καθήλωνε να το απολαμβάνεις με τις ώρες.

Εκτός όμως από το θέαμα που απολάμβανα, σε καθημερινή βάση με συντρόφευς από ψηλά ένα ζευγάρι αετών που είχαν τη φωλιά τους στους απόκρημνους βράχους της βουνοκορφής. Παρατηρώντας τους με προσοχή, διαπίστωσα ότι ο ένας - προφανώς ο αρσενικός - ήταν μεγαλύτερος και από την αριστερή φτερούγα του έλειπαν δυο - τρία φτερά ήταν σαν μια τσατσάρα που της έλειπαν δυο - τρία δόντια.

Κάθε πρωί, όταν ο ήλιος ανέβαινε ψηλά, και κάθε δειλινό, οι αετοί έβγαιναν στο κυνήγι και ακροζυγάζονταν σε μεγάλο ύψος, διαγράφοντας κύκλους από τη Νεράιδα, Ίταμο, Γιώτη, Παπαμιχάλη, Διασέλλες, Τσιότρα, έχοντας πάντα το διαπεραστικό βλέμμα τους στραμμένο στη γη σε αναζήτηση θηράματος. Κατά διαστήματα ακουγόταν ένα διαπεραστικό σφυρίγμα, το οποίο εγώ θεωρούσα ότι ήταν είδος συνενόησης μεταξύ τους και σήμαινε ανακάλυψη κάποιου θηράματος. Όταν το θήραμα εντοπίζόταν, ο μεγάλος αετός - εκείνος με την ελαττωματική φτερούγα - ο αρσενικός, έκανε βουτιά και, ώσπου το θήραμα να αντιληφθεί περί τίνος πρόκειται, βρισκόταν στα νύχια του αετού.

Αξιοπαρατήρησας ήταν ο τρόπος που έκανε τη βουτιά προς τη γη. Μάζευε τις φτερούγες του και έπεφτε σαν βέλος με μεγάλη ταχύτητα. Κατά την πτώση του έκανε τόσο θύρυβο διασχίζοντας τον ουρανό, που προγκούσαν τα γιδοπρόβατα και πετάγονταν τα σκυλιά γαφγίζοντας. Τα θηράματά τους, τα πρωινά ήταν συνήθως πέρδικες που κατέφριζαν στις πηγές για να πουν νερό και να λουστούν, αλλά δεν περιφρούσαν και τους λαγούς, τα φίδια, τους σκύουρους και τις χελώνες.

Εκείνο που μου έκανε εντύπωση ήταν ότι ο αετός κυνηγούσε εκεί που χτυπούσε ο ήλιος, δηλαδή τα πρωινά κυνηγούσε στις πλαγιές από του Κουκορίκου, Παραθ'ράκια, Δρακότρυπα και Κατασιμέρη και το απόγευμα στις δυτικές πλαγιές που τις χτυπούσε ο ήλιος. Η εξήγηση που έδωσα ήταν ότι, λόγω της αντηλιάς, τα θηράματα δεν μπορούσαν να κοιτάζουν προς τον ουρανό για να αντιλαμβάνονται τον αετό, ίσως όμως και ο ήλιος που φώτιζε τις πλαγιές να βοηθούσε τον αετό να εντοπίζει το στόχο του.

Όταν ο μεγάλος αετός έπιανε το θήραμα, το μετέφερε σε ασφαλές σημείο και τότε κατέβαινε και ο άλλος που πρέπει να ήταν ο θηλυκός- και μοιράζονταν την τροφή. Εκείνο που με εντυπωσίαζε επίσης ήταν ο τρόπος που ο αετός κατόρθωνταν να σκοτώνει τη χελώνα: Τη σήκωνε πολύ ψηλά και την άφηνε να πέσει επάνω σε ένα βράχο, τον οποίο στάχευε με ακρίβεια, ενώ ο ίδιος ακολουθούσε την πτώση σχεδόν με την ίδια ταχύτητα. Ο βράχος δέλευ το σκληρό κέλυφος της χελώνας και οι αετοί είχαν πια έτοιμο το νόστιμο φαγητό τους.

Πολλές φορές ο αετός περνούσε, κρατώντας στα νύχια του κάποια χελώνα, από το καραούλι που βρισκόμενον, και, επειδή και εκεί είχε βράχους, και γύρω ήταν διασκορπισμένα διαλυμένα κελύφη από χελώνες, φοβόμενον και έτρεχα να κρυφτώ κάτω από κάποιο έλατο! Οι αετοί, πολλές φορές - ίδιως από τις τρεις ως τις πέντε το απόγευμα - συνήθιζαν να κυνηγούν, κάνοντας ο ένας το σύλο και ο άλλος τον κυνηγόντας. Ο πρώτος πετούσε πολύ χαμηλά και γαύγιζε σαν σκύλος και ο άλλος περιπολούσε πιο ψηλά και, όταν ο λαγός τρομαγμένος έβγαινε από την κρυψώνα του, ο δεύτερος βουτούσε και τον άρπαζε στα νύχια του.

Η ιστορία με το συγκεκριμένο ζευγάρι των αετών κράτησε τέσσερα χρόνια. Το 1939 έγιναν 12 χρονών και συνεχίσαμε τα καλοκαίρια να ανεβαίνουμε στου Γιώτη. Επί μία εβδομάδα έβγαιν

στα σπίτια, ανήμπορους να κάνουν οποιαδήποτε αγροτική δουλειά. Έτσι τους τελευταίους μήνες της καλοκαιρίας ρίχνονταν με τα μούτρα στη δουλειά για να τις προκάνουν όλες. Και ήταν πολλές, άσωτες, απέλειωτες. Να τρυγήσουν τα αμπέλια, να πατήσουν τα κρασιά και να ψήσουν τα τσίπουρα, να κάνουν τα ρεντσέλια, να τινάξουν τις καρυδιές, να μάσουν τα κάστανα και να συμπληρώσουν τις τρακάδες με τα ξύλα. Να συγκεντρώσουν τα καλαμπόκια και να σύρουν τις στέγες των σπιτιών και τέλος να κάνουν θημωνιές από κλαρί για τα ζώα και να σπείρουν τις πρωιμιές όπως σιτάρι, κριθάρι, σίκαλη, βρώμη καθώς και τα φθινοπωρινά λαχανικά.

Οι δουλειές ακόμα απέλειωτες και οι μέρες όλο και σώνωνταν και μίκριαν και οι χωριανοί μας μαθημένοι στη σκληρή δουλειά δεν λυγίζουσαν, δεν απελπίζονταν, δεν το έβαζαν κάτω. Με τον καιρό όλα θα τελειώσουν στην ώρα τους και αυτό και γίνονταν στην πραγματικότητα. Στο τέλος του Νοέμβρη σχεδόν τελείωναν ή αν έμειναν ακόμα ελάχιστες και ασήμαντες. Άλλωστε η Πούλια βασιλεύοντας το μήνυμα της έστελνε. "Ούτε τσοπάνος στα βουνά, ούτε ζευγάς στους κάμπους". Και το μήνυμα αυτό οι χωριανοί μας το λάβαιναν αυστηρά υπ' όψιν αφού τέλειωναν όλες τις παραπάνω δουλειές και με το έμπα του Δεκέμβρη ετοιμάζονταν να καλωσορίσουν τον χειμώνα. Και πράγματι προκομμένοι στην δουλειά θα χαίρονταν και αυτοί σαν καλοί νοικοκυραίοι, θα χαίρονταν τον χειμώνα.

Με το που έρχονταν ο Δεκέμβρης ο χειμώνας δεν έχανε την ευκαιρία του να δείξει τα δόντια του με κρύα, βροχές και κιόνια στα ψηλά βουνά. Με το Δεκέμβρη έρχονταν και οι πολλές βαριές χειμωνιάτικες γιορτές. Στις 4 Δεκέμβρη η Αγία Βαρβάρα, στις 5 ο Σάρβας και στις 6 ο Αι-Νικόλας. Και οι τρεις αυτοί ορμητεύουν τους ανθρώπους και τους προτρέπουν σύμφωνα με τη λαϊκή παροιμία να είναι πανέτοιμοι και να εξασφαλισθούν απ' όλα και κυρίως από τρόφιμα για αυτούς και τα ζώα τους και ξύλα για την θέρμανση γιατί ο χειμώνας είναι άγριος, σκληρός και αδυσώπητος και δεν πολεμείται εύκολα παρά με τα απαραίτητα εφόδια. Λέει λοιπόν η παροιμία: "Άγια Βαρβάρα μίλησε κι ο Σάρβας απεκρίθη: - Μαζέψτε ξύλα κι άχυρα και σύρτε και στο μύλο, γιατ' Αι-Νικόλας έρχεται στα χίονια φορτωμένος".

Με τον Δεκέμβρη οι νύχτες γιγαντώνταν, μεγαλώνουν γίνονται απέλειωτες, άσωτες, ενώ οι ημέρες είναι μια σταλιά. Τι είναι ο κάβουρας, τί είναι το ζουμί του, έφεξε - νύχτως. Οι γεωργοί τώρα αναπτύνται, ξεκουράζονται για να αναπτηρώσουν τις δυνάμεις τους που έχασαν εκτελώντας τα γεωργικά τους καθήκοντα. Βρίσκονται, θα λέγαμε, και αυτοί σε μια αγρανάπαυση. Οι δουλειές τους είναι απλές, δουλειές ρουτίνας θα έλεγε κανείς. Τάσμα τα ζωντανά, πότισμα αυτών και πάχνισμα. Επίσης και οι γυναίκες εργάζονται με ρέγουλο. Τάσμα τις κότες και το γουρούνι, ζύμωμα, μαγείρεμα και καθαρότητα. Τώρα έχουν καιρό για γένεσμα, τσικρίκι και αργαλειό. Να πλέξουν κάλτσες, πουλόβερ και κέντημα. Η ζωή κυλάει όμορφα, ήσυχα, ομαλά, ειρηνικά. Ζουν κι αυτές σαν ανθρώποι.

Εκείνοι όμως που έχουν να αντιμετωπίσουν είναι οι απέλειωτες νύχτες που δεν περνούν εύκολα και αργεί να ξημερώσει. Οι άνδρες βέβαια έχουν και τα τρία μαγαζιά του χωριού μας που βρίσκονται γύρω από την πλατεία και όταν ευκαιρούν, ίδιως το βράδυ, έχουν τη δυνατότητα να βρουν συγχωριανούς να κουβεντιάσουν, να παίζουν χαρτιά, να πιουν κάνα κρασάκι και όποιος το λέει η καρδούλα του να χορέψει και κάνα τσάμικο. Με λίγα λόγια να ξεδώσει, να γλεντήσει, να διασκεδάσει και να μάθει τα νέα του χωριού και όχι μόνο.

Για τους άνδρες τα μαγαζιά του χωριού μας αποτελούσαν ένα καλό διέξοδο και ευχάριστο χώρο διαμονής, αναψυχής και διασκέδασης αλλά για τις γυναίκες και τα μεγάλα κορίτσια ήταν χώρος αυστηρά απαγορευμένος. Μιλάμε για την περίοδο πριν του πολέμου του 1940 όπου τα ήθη και έθιμα ήταν αυστηρά και τηρούνταν με θρησκευτική ευλάβεια. Για ψώνια πήγαιναν άνδρες

Το πρώτο ραδιόφωνο στο χωριό ήρθε λίγες μέρες πριν από τα Χριστούγεννα του 1954. Ήταν τύπου Marconi, αρκετά μεγάλο και ωραίο στην εμφάνιση. Στο χωριό δεν υπήρχε ηλεκτρικό ρεύμα, γι' αυτό το ραδιόφωνο λειτουργούσε με μπαταρία των 90 volt, που ήταν αρκετά μεγάλη σε μέγεθος. Το είχαν τοποθετήσει στο κοινοτικό γραφείο του χωριού και η κεραία του έβγαινε από το παράθυρο και ήταν δεμένη στη κορυφή του πλάτανου, απέναντι, στην είσοδο του χωρείου. Στον ίδιο πλάτανο είχαν τοποθετήσει και μεγάφωνα με ενιαχτή, ώστε οι εκπομπές του ραδιοφώνου, και προπαντός η μουσική, να ακούγονταν σε όλο, σχεδόν, το χωριό! Εκείνο το ραδιόφωνο ήταν προφορά του Πατριωτικού Ιδρύματος, αν δεν απατάμω.

Τις μέρες των χριστουγεννιάτικων διακοπών, μαθήτριες γυμνασίου και φοιτήσες, περνούνσαν στην πλατεία του χωριού, πότε παίζοντας ποδόσφαιρο και πότε συζητώντας διάφορα. Αν θυμάμαι καλά, μια ή δύο μέρες πριν την Πρωτοχρονιά του '55, πλησιάζοντας μεσημέρι, αφού βαρεθήκαμε το ποδόσφαιρο, περιφερόμασταν άσκοπα στην πλατεία και τότε, ένας της παρέας μας - νομίζω πως ήταν ο ανθίγος των TEA - έριξε την ιδέα να πάμε στο Γραφείο της κοινότητας και να βάλουμε μουσική στο ραδιόφωνο. Τρεις

ΤΑ ΝΥΧΤΕΡΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

και απουσία αυτών μικρά παιδιά. Σπάνια πήγαινε γυναίκα στο μαγαζί για ψώνια και αυτό σε έκτακτες και επείγουσες ανάγκες.

Με όλα αυτά οι γυναίκες δεν ήταν κλειδαμπαρωμένες στο σπίτι αλλά είχαν και αυτές κοινωνικές εξόδους. Όταν είχαν ευκαιρία πετάγονταν για λίγο στο σπίτι της γειτόνισσας για να πουν δυο κουβέντες και να σχολιάσουν την επικαρότητα της ημέρας εάν φυσικά υπήρχε ή έκανε επίσκεψη στο πατρικό της σπίτι να δει τον πατέρα της και τη μάνα της ή πήγαινε σε κάποιο συγγενικό της σπίτι.

Το βράδυ όμως για να έχουν οι γυναίκες έξοδο διαρκείας πολλών ωρών έκαναν χρήση του θεσμού "τα νυχτέρια" που αποτελούσαν πλέον ένα έθιμο το ποιό γίνονταν τις μεγάλες νύχτες του χειμώνα που οι άνθρωποι έμειναν κλεισμένοι στα σπίτια τους λόγω της κακοκαιρίας και του κρύου βοριά που κατά τον ποιητή που τα αρνάκια πάγωνε.

Το σπίτι που θα γίνονταν το νυχτέρι των γυναικών και των μεγάλων κοριτσιών το γνώριζε η κάθε μια διότι το μάζωμα γίνονταν εκ περιτροπής, με τη σειρά να το λέμε απλά. Τα σπίτια τότε λειτουργούσαν θα λέγαμε στήμερα τριφασικά: παπιούδες, γονείς και παιδιά, παρελθόν, παρόν και μέλλον. Οι γυναίκες και τα κορίτσια αφού τελείωναν τις απογευματινές δουλειές και δειπνούσαν ξεκινούσαν για το σπίτι που θα γίνονταν το νυχτέρι, παίρνοντας μαζί τους και διάφορα εργάσιμα για να αξιοποιούν και το χρόνο εφαρμόζοντας και το αρχαίο ρητό "Φείδου χρόνου". Άλλωστε ο χειμώνας έδινε ευκαιρία κυρίως στις γυναίκες να ασχοληθούν με εργασίες που είχαν σχέση με τον εξοπλισμό του σπιτιού, με υφαντά, είδη υπόδησης και ένδυσης και με την κατασκευή της προίκας των κοριτσιών. Έτσι η ρόκα, η ανέμη, το τσικρίκι και ο αργαλειός έπαιρναν πραγματικά φωτιά. Λίγα ήταν τα είδη που αγοράζονταν από το εμπόριο, όπως και τα τρόφιμα, κατασκευάζονταν ή παράγονταν από την οικογένεια. Οι άνθρωποι τότε προσπαθούσαν να είναι αυτάρκεις σε όσο το δυνατόν περισσότερα τρόφιμα, ρουχισμό, κλινοσκεπάσματα και πολλά άλλα είδη που γίνονταν στον αργαλειό ή πλέκονταν στο χέρι με βελόνες.

Ο μποχαρής στο σπίτι που θα γίνονταν η σύναξη για το νυχτέρι μπουσπούνιζε ενώ στο παραφορτωμένο τζάκι τα κούτσουρα τριζοβολούσαν αφήνοντας μια ανταύγεια φωτός που έκανε τον οντά να φεγγοβολάει σκορπίζοντας μια ξεχωριστή ζεστασία και μια γλυκιά θαλπωρή. Ο παππούς με τη γιαγιά βρίσκονταν στο πόστο τους κοντά στο τζάκι και ετοίμαζαν τα κάστανα για να ψηθούν στην ώρα τους ενώ η οικοδέσποινα ετοίμαζε τις σπιτικές λιχουδιές. Τα σπίτια τότε με την ευλογημένη εργασία των νοικοκυραίων είχαν πολλά αγαθά στο κατώ υγειενά και βιολογικά για να προσφέρουν. Γλυκά, σύκα, ξερά και μουσταμένα, τραγανά ρετζέλια, ευωδιαστά κυδώνια, ρόδια γλυκά και ξινά, κουκόσιες και νοστιμότατα κάστανα βραστά ή ψητά στον ψήστη. Η πόρτα, για λίγο, δεν πρόκανε να ανοιξεί και εποιείναι και οι μικρές παρέες των γυναικών έφταναν η μακριά στην άλλη πλευρά της συνέννοιας. Μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα ολοκληρώνονταν η παρέα των γυναικών, ήταν παρούσα και κάθονταν σε σκαμνιά ακόμα και στην φάθα όχι πολύ μακριά από την πυρά και άρχιζαν αμέσως να ξεδιπλώνεται η επικαρότητα της ημέρας σχετικά με τα συμβάντα στο χωριό, τα οποία διανήφονταν και με χιούμορ προκαλώντας τρανταχτά γέλια, σημάδι ότι άρχιζε το νυχτέρι. Μαζί με τα αστεία και τα γέλια άρχιζαν και τα χέρια να πιάνουν δουλειά και σε ρυθμό μάλιστα γρήγορο. Η κάθε μια έφερε και το εργάσιμο, το οποίο και θα δούλευε στη διάρκεια του νυχτεριού, το οποίο είχε διπλό σκοπό, την ψυχαγωγία αλλά και την εντατική και ασταμάτητη εργασία.

Ενώ οι γυναίκες με το κουτσομπολίο το οποίο έδινε και έπαιρνε ο παππούς με κάποιο εγγόνι έβαζαν τον ψήστη με τη συνέχει

Οι Ορειβατικοί Σύλλογοι αναδεικνύουν τον τόπο μας

[Το κείμενο που ακολουθεί γράφτηκε από τον Ορειβατικό Σύλλογο Καρδίτσας και χαρακτηρίζεται για την ακρίβεια με την οποία περιγράφονται τα σπάνιας ομορφιάς τοπία του χωριού μας. Το δημοσιεύουμε όπως έχει.]

Εκατό περίπου ορειβάτες, μέλη του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Καρδίτσας (ΕΟΣΚ) και της "Υπαίθριας Ζωής" Λάρισας, περπάτησαν τη διαδρομή Ραχούλα - Παλιοζωγλόπι - Βρύση Ιτάμου, την Κυριακή 16 Φεβρουαρίου 2014.

Η τελική σύνθεση της διαδρομής περιλαμβάνει πανέμορφα τμήματα του παραποτάμου καλντεριμού, περνά από την πέτρινη γέφυρα στα Χτίσματα, την εκκλησία της Παναγίας, ανηφορίζει για να ακολουθήσει την αέρινη ράχη μέχρι την κορυφή Νεράϊδα (1067μ.) και καταλήγει στη Βρύση Ιτάμου. Το μήκος της είναι δέκα χιλιόμετρα και χρειάζονται περίπου τέσσερις ώρες πορείας για να περιπατηθεί.

Η ηλιόλουστη μέρα και η καθαρή ατμόσφαιρα της Κυριακής 17 Φλεβάρη ήταν σύμμαχος των πεζοπόρων, που χωρίστηκαν σε δύο ομά-

δες. Την μια ομάδα αποτελούσαν δέκα παιδιά, ηλικίας εξι έως έντεκα ετών, μαζί με ενήλικες και την δεύτερη οι μεγαλύτερης δυναμικότητας ορειβάτες. Στην αρχή της διαδρομής περπάτησαν στις όχθες του ρέματος που κατεβαίνει από το Παλιοζωγλόπι και οδηγεί στον ποταμό "Καράμπαλη".

Τμήματα των καλντεριμών που έγιναν σε μεγάλη έκταση την εποχή του Αλή πασά, όταν εκείνος προσπάθησε να συνδέσει τους οικισμούς της επικράτειάς του μεταξύ τους και με μεγαλύτερες πόλεις σώζονται μέχρι σήμερα. Τότε οι κάτοικοι είχαν υποχρεωθεί να κατασκευάζουν και να συντηρούν δρόμους και γεφύρια. Αρχικά, σύμφωνα με τις μαρτυρίες, οι κάτοικοι είδαν το γεγονός ως καταναγκαστική εργασία αλλά σύντομα διαπίστωσαν την χρησιμότητά τους. Σήμερα σώζονται σε πολλά σημεία αξιόλογα υπολείμματα από τις πέτρες που με κόπο ανέβαζαν από την κοίτη του ρέματος και με τέχνη τοποθετούσαν στο μονοπάτι.

Στην θέση Χτίσματα σώζεται σε πολύ καλή κατάσταση μονότοξη πέτρινη γέφυρα, το ωραιότερο ίσως αξιοθέατο της διαδρομής. Η γέφυρα καθώς και τα τμήματα του καλντεριμού αξίζουν την φροντίδα της

Ενημέρωση για την ιστορία του τόπου

Στο παλιό μονοπάτι δίπλα στο ποτάμι

Παλιό ξυλογέφυρο στο ποτάμι

Στη βρύση Ιτάμου

Στην Τσιούκα Ιτάμου (1490 μ.)

Ανάβαση στον Ίταμο

πολιτείας ως πολύτιμη πολιτιστική κληρονομιά.

Λίγο πριν τον οικισμό του Παλιοζωγούποιού βρίσκεται η εκκλησία της Παναγίας. Είναι περιτριγυρισμένη από αιωνόβιες καστανιές και δρύες και ο επισκέπτης δροσίζεται από τα νερά της βρύσης της "Σταύραινας", που κελαρίζουν λίγο πιο πάνω.

Πριν εισέλθουμε στον οικισμό περνάμε στην απέναντι πλαγιά και, ακολουθώντας ανηφορική πορεία μέσα σε πυκνό μικτό δάσος όπου κυριαρχεί το έλατο, πιάνουμε το διάσελο. Από κει ανεβαίνουμε στην ράχη, σε σκιερό μονοπάτι, και απολαμβάνουμε την θέα που όσο ανεβαίνουμε μας αποκαλύπτεται. Από την κορυφή "Νεράϊδα", στα 1067 μέτρα υψόμετρο, απολαμβάνουμε την πανοραμική θέα στα χιονισμένα αυτήν την εποχή ψηλότερα βουνά. Από τον Θεσσαλικό κάμπο μέχρι τον Όλυμπο στα βόρεια το βλέμμα ακολουθεί στον Κόζιακα και τα ορεινά των Τρικάλων. Μετά, νοτιότερα, ακολουθούν η Καζάρμα, το Βουτσικάκι, το Μπορλέρο, η Πλάκα, Το Φλυτζάνι, οι Πέντε Πύργοι, το Σβον και ο Παπαδημήτρης. Νότια δεοπόζει ο ελατοσκεπασμένος Ίταμος με τις διδυμες κορυφές. Μετά από λίγη ώρα καταλήγουμε στην Βρύση Ίταμου, ιδανικό μέρος για χαλάρωση τις ζεστές καλοκαιρινές μέρες.

Ο Λάμπρος Γριβέλας, ερευνητής της τοπικής ιστορίας, μάς περίμενε εκεί και πρόσφερε μια ενημέρωση για την ιστορία της περιοχής.

Τα λεωφορεία κατέβασαν τους πεζοπόρους στην Ραχούλα όπου ακολούθησε το καθιερωμένο τοιμπούοι σε ταβέρνα του χωριού.

Στο γεφύρι στα "Χτίσματα"

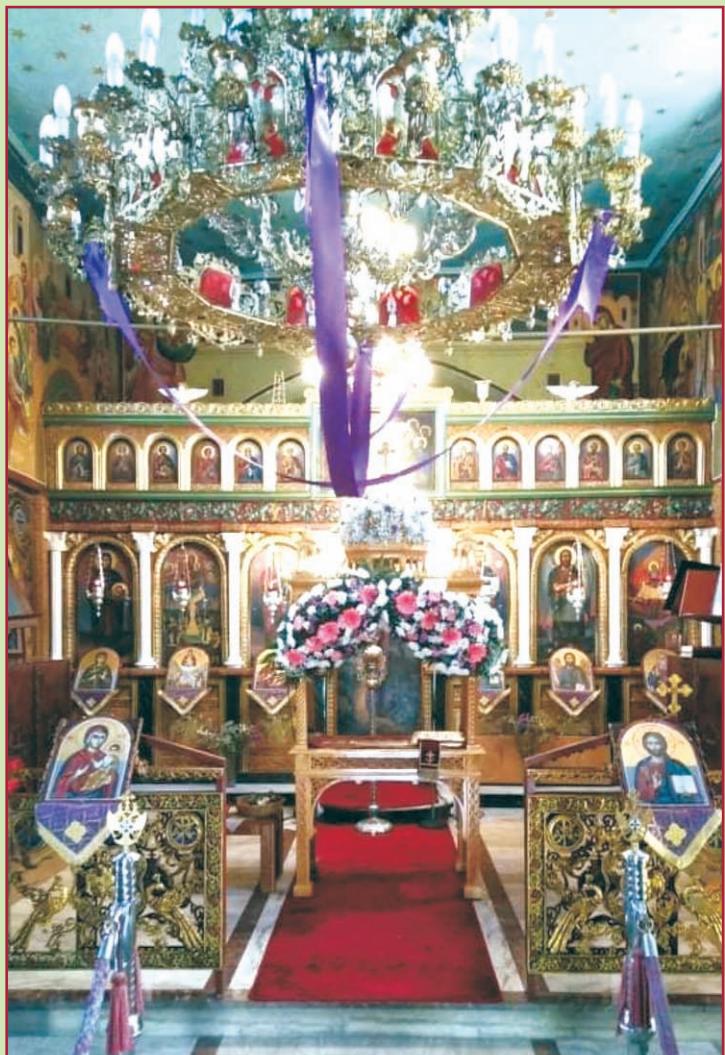
Στην κορυφή της Νεράϊδας

Απολαμβάνουν το ζωογόνο νερό της βρύσης Ίταμου

Πάσχα στην Ραχούλα

ΤΑ 200/ΧΡΟΝΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ 1821

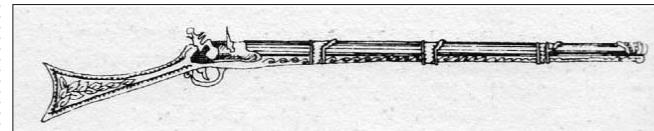
Συνέχεια από τη σελ. 1

του κινήματος στο έδαφος των Παραδουνάβιων νηγεμονιών, όσοι Έλληνες και Βαλκάνιοι επέζησαν, κατέφυγαν, όπως γνωρίζουμε, στην Αυστρία και στη Ρωσία για ν' αποφύγουν την εκδικητική μανία των Τούρκων.

Τότε και ο Κύριλλος με μια μεγάλη ομάδα χιλίων δύο (1.002) ανδρών βρέθηκε στη Ρωσική πόλη Οργκίεβ κρατούμενος των Ρωσικών αρχών. Στην ονομαστική κατάσταση που συντάχθηκε με: "Πληροφορίες και στοιχεία για αλλοδαπούς τους καλούμενους Φιλικούς" που τελούν υπό κράτηση στην πολίχη Οργκίεβ.... Συντάχθηκε στις 14 Ιουλίου 1821", που βρίσκεται στα κρατικά αρχεία της Νομαρχίας Οδησσού με τα στοιχεία: Φάκελλος 1ος, κατάσταση 249, αρ. 40, έτος 1822, καταγράφονται διάφορα στοιχεία όπως η εθνικότητα του καθενός. (1)

Στον κατάλογο αυτόν με αύξ. αρ. 300 αναφέρονται για τον Κύριλλο τα εξής:

"ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΓΕΡΟΜΑΝΑΤΗΣ - Έλληνας Κουτσόβλαχος, από τα Άγραφα της Θεσσαλίας. Φέτος το Μάρτιο προσχώρησε ως μοναχός στη Φιλική Εταιρεία. Ανήκει στην Μονή της Πέτρας. Του επετράπει η παραμονή με την υπ' αριθ. 3963 άδεια της 6ης Αυγούστου".

Ως προς το όνομά του έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής. Στο ευρετήριο Α' των λημμάτων του καταλόγου μέσα σε αγκύλες υπάρχουν με λατινικά στοιχεία, τα ονόματα όπως συναντώνται με σλαβικά στοιχεία στο πρωτότυπο της Οδησσού. Εκεί διαβάζουμε [KIRILO EROMANAT] που σημαίνει Κύριλλος ο ιερομόναχος. Συνεπώς είναι λάθος το Γερομονάτης. Δυστυχώς πέραν τουτού κανένα άλλο ιστορικό στοιχείο δεν έχουμε διασώσει για τη ζωή του.

Ο Κων. Κούμας στο βιβλίο του Ιστορία των Ανθρωπίνων Πράξεων (τόμ. ΙΒ', Βιέννη 1832) σημειώνει για τους Βλάχους "Ἐν γένει οι Βλάχοι συμπεριφέρονται αδελφικώς με τους Γραικούς ως Γραικοί και δεν δείχνουν ούτε εκείνοι ούτε οι καμίαν εθνικήν διαφοράν προς αλλήλους, καθώς των όντι είναι αμφότεροι λαοί μίας πατρίδος τέκνα και των αυτών προγόνων απόγονοι".

Θυμίζω ότι Βλάχοι και Κουτσόβλαχοι (Κουτσόβλαχοι ονομάζονταν οι Βλάχοι της Θεσσαλίας σε αντίδιαστολή με τους Βλάχους της Μεγάλης Βλαχίας παρά τον Δούναβη ποταμό), ήταν δίγλωσσοι Έλληνες, που εκτός της ελληνικής μιλούσαν και τη δική τους τοπική διάλεκτο, που ήταν ένα μίγμα από ρίζες και καταλήξεις κυρίως λατινικές, ρουμανικές, σλαβικές, ελληνικές και τουρκικές. Εθνολογικά όμως αισθάνονταν Έλληνες, όπως ο ήρωας μας, ανεξάρτητα με όσα από το 1860 και μετά για προπαγανδιστικούς λόγους πρόεκυψαν.

Από τη μελέτη τού καταλόγου προκύπτει πως ο ιερού. Κύριλλος εισήλθε στο Ρωσικό έδαφος μαζί με τον επίσης ιερού. Γεδεών της Μονής Λαύρας του Αγίου Όρους. Οι δύο αυτοί άνδρες είναι οι μόνοι κληροί στην ομάδα των 1.002 ανδρών οι οποίοι και δηλώνουν ότι μυήθηκαν στη Φιλική Εταιρεία φέτος τον Μάρτιο (1821). Σημειώνουμε ότι η 24-2-1821 σηματοδοτεί την επίσημη έναρξη της Επανάστασης στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες καθώς την ημέρα αυτή ο Αλ. Υψηλάντης κυκλοφόρησε την επαναστατική προκήρυξη "Μάχο υπέρ Πίστεως και Πατρίδος" με την οποία ζητούσε από τους Έλληνες της Μολδαβίας και Βλαχίας να επαναστατήσουν.

2. Ένας κατάλογος 1.002 ανδρών - αγωνιστών της Μολδοβλαχίας αιτούντων πολιτικό άσυλο στη Ρωσία. (1821)

Ως γνωστόν, με την κήρυξη της Επανάστασης του 1821 στη μακρινή Μολδοβλαχία από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη, και μετά την αποτυχία του κινήματος, πολλοί Έλληνες και Βαλκάνιοι, κατέφυγαν για να αποφύγουν τα αντίποινα των Τούρκων, στην Αυστρία και στη Ρωσία.

Τότε μια μεγάλη ομάδα 1.002 ανδρών, κατέφυγε στην πόλη Οργκίεβ της Ρωσίας ζητώντας πολιτικό άσυλο. Τον κατάλογο αυτό "Πληροφορίες και στοιχεία για αλλοδαπούς τους αποκαλούμενους "Φιλικούς" εξέδωσε το 1982 ο Ακαδημαϊκός και τότε πρεσβευτής της Βουλγαρίας στην Αθήνα, Νικολάι Τοντόρωφ (1921-2003). (1) Τα στοιχεία που μας παρέχει είναι εντυπωσιακά, καθώς γίνεται αναφορά στην εθνικότητα, στην υπηκοότητα, στον τόπο διαμονής, στην ημερομηνία εισόδου των αγωνιστών στη Μολδαβία (όσων προέρχονταν από τη Ρωσία), στο επάγγελμα κλπ.

Κέντρο της όλης επαναστατικής δράσης των Ελλήνων ιδιαίτερα, αλλά και των λοιπών Βαλκάνιων, ήταν το ίασιο της Μολδαβίας, το Σκουλένι - όπου εδώ, 10 ημέρες μετά την απυχή μάχη του

Δραγατσανίου, δόθηκε (17 Ιουνίου 1821) μία από τις τελευταίες μάχες, καθώς και οι πόλεις της Ρωσίας: Κισινέβ και Ταγκαρόγκ. Στην τελευταία από το 1815 είχε εγκαταστήσει τις επιχειρήσεις του ο Εθνικός μας Ευεργέτης Ιω. Βαρβάκης. Οι περισσότεροι δε των Ελλήνων είχαν εισέλθει κρυψά ή επίσημα με διαβατήριο των Ρωσικών αρχών από την περιοχή της Βεσσαραβίας που τότε ανήκε στη Ρωσία και σήμερα είναι τμήμα της Μολδαβίας.

Από τη μελέτη τού καταλόγου φαίνονται καθαρά οι κατευθύνσεις - πληροφορίες των Φιλικών από ποια σημεία να εισέρχονται στην επαναστατιμένη περιοχή και η ευνοϊκή στάση των Ρωσικών αρχών προς τους Φιλικούς, ανεξάρτητα από την επίσημη πολιτική αποδοκιμασίας του κινήματος που ακολούθησε.

Από άποψη εθνικότητας ο κατάλογος παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία καθώς ο αγώνας είχε λάβει τη μορφή παμβαλκανικής εξέγερσης. Οι Έλληνες, στον κατάλογο αυτόν των 1.002 ανδρών, υπερτερούν σημαντικά, καθώς υπερβαίνουν το μισό του συνόλου των αγωνιστών. Συγκεκριμένα ως Έλληνες αναφέρονται 503 άνδρες. Μολδαβοί 199. Βουλγαροί 132. Σέρβοι 72. Ρώσοι 16. Βλάχοι 9. Αλβανοί 7, και ακολουθούν πολλοί άλλοι διαφόρων εθνοτήτων. Ως προς την υπηκοότητα η μεγάλη πλειοψηφία των 1.002 ανδρών, ήσαν Τούρκοι υπήκοοι και οι λοιποί Άγγλοι, Ρώσοι, Αυστριακοί κ.ο.κ.

Ως προς την ανθρωπογεωγραφία των Ελλήνων (όπου αυτοί δίνουν τον ακριβή τόπο καταγωγής των) την πρώτη θέση κατέχουν τα νησά με 114 άνδρες. Η Στερεά Ελλάδα με 51. Η Ήπειρος με 49. Η Πελοπόννησος με 31. Η Θεσσαλία (χωρίς τη Σκόπελο) 23. Κωνσταντινούπολη 22 και ακολουθούν άλλα διαμερίσματα και τα άλλα κέντρα των Ελλήνων της διασποράς.

Από επαγγελματική άποψη μεγαλύτερη, σε ποσοστό συντριπτικό, είναι η ομάδα των εμπόρων, ναυτικών - που στον κατάλογο διαπιστώσαμε ότι δεν αναφέρουν την επαγγελματική τους ενασχόληση, και ακολουθούν στρατιωτικοί με το βοηθητικό τους προσωπικό (κατά κάνονα Ρώσοι υπήκοοι), υπάλληλοι εντόπιοι της περιοχής, βιοτέχνες, γεωργοί και τρεις δάσκαλοι, δύο γιατροί και δύο ιερείς.

Ηησιά με διψήφιο αριθμό ανδρών στον κατάλογο είναι τα παρακάτω: Κεφαλλονιά 48. Ιθάκη 28. Ζάκυνθος 19. Κρήτη 15. Μύκονος 15. Χίος 15. Πάτμος 10 κλπ. Η πρωτοπορία αυτή των Ιόνιων νήσων εξηγείται πως είχαν αγγλική υπηκοότητα και ως εκ τούτου καλύτερη πρόσβαση στην επαναστατιμένη περιοχή.

Αν θέλαμε να προβούμε σι κάποιες γενικές παρατηρήσεις από τη μελέτη του καταλόγου, επιγραμματικά θα καταλήγαμε στα εξής:

1. Ότι η προσέλευση για καταγραφή στις Ρωσικές αρχές γίνονταν, για να νοιώθουν πιο ασφαλείς, κατά τόπους καταγωγής των, ιδιαίτερα των νησιωτών, ή κατά ομάδες γνωστών από το χώρο του επαγγέλματος κλπ.

2. Ως προς τα επώνυμα. Τα περισσότερα είναι πατρωνυμικά, ακολουθούν ως επίθετο τη γενική τού πατρικού τους ονόματος π.χ. Γεωργίου Ιωάννης, δηλ. ο Ιωάννης του Γεωργίου. Αυτό φαίνεται ότι το κάνανε για προστασία των δικών τους από αντίτοινα των Τούρκων. Η πατριδωνυμικά, να φανερώνουν δηλαδή τον τόπο καταγωγής ή διαμονής των π.χ. Αγραφιώτης.

Για να έλθουμε τώρα στον ευρύτερο τοπικό μας χώρο, τη Θεσσαλία, έχουμε κατά τόπους τις εξής προσελεύσεις: Ζαγορά Πηλίου 12, Αμπελάκια 3, Άγραφα 2, Τρίκαλα 2, Γαρδίκι 1, αδιευκρίνιστοι 3. Επίσημα, όμως, μετά από ομολογία των ιδίων, καταγράφονται ως Φιλικοί οι παρακάτω 6 άνδρες:

1. Αναστασίδης Παντελής, από Ζαγορά, έμπορος.
2. Θεοδώρου Νικόλαος από Σκόπελο, έμπορος.
3. Ιωάννου Νικόλαος από Ζαγορά, έμπορος.
4. Κύριλλος ιερομόναχος της Μονής Πέτρας των Αγράφων, Κουτσόβλαχος.
5. Ζαγοριανός Ντιορντή (2) από τη Ζαγορά.
6. Χατζής Σταμάτης Έλληνας από τη Ζαγορά.

Για να έχουμε μια άποψη των στοιχείων καταγραφής παραθέτουμε αυτά του Αγραφιώτη στην καταγωγή Παπαδόπουλου Ανδρέα:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ - Έλληνας, τουρκικής υπηκοότητας, από

1. Ο Θάνατος του Δίπλα

Στην πρόσφατη επανέκδοση από την Ένωση Αγραφώτικων Χωριών του βιβλίου "Βίος Κατσαντώνη" του Επαμεινώνδα Φραγκίστα, αναγράφεται - όπως ήταν φυσικό - η (λανθασμένη) άποψη του Επαμεινώνδα I. Φραγκίστα για το θάνατο του καπετάν Δίπλα, νονού του Κατσαντώνη και πρότυπό του στην πολεμική τέχνη. Η άποψη του Φραγκίστα είχε ως αποτέλεσμα, να ενστερνιστούν την άποψή του και ξενιάζεις και ερευνητές, όπως ο Yemeniz και άλλοι.

καπετάν Βασιλής Δίπλας

Στο φύλλο 51 των Ζωγλοπίτικων Χρονικών (Ιούλιος 2004) δημοσίευσα εμπειρισταριών έρευνα μου με έγκυρα στοιχεία για το χώρο και τις συνθήκες που αφορούν το θάνατο του πρωτοκλέφη Δίπλα. Χάριν της ιστορικής αλήθειας και των αναγνωστών, την αναδημοσιεύω.

"Ο θάνατος του Δίπλα

Την καταγωγή και το θάνατο του παλικαριού θεωρούν τιμή τους να διεκδικούν πολλά μέρη. Το ίδιο συνέβη και με το θάνατο του Δίπλα. Πρώτος ο Επαμεινώνδας Φραγκίστας, γιος του οπλαρχηγού και πρωτοπαλίκαρου του Καραϊσκάκη Γιάννη Φραγκίστα, στριζόμενος σε προφορικές παραδόσεις Ευρυτάνων και σε δημοτικά τραγούδια, έγραψε ότι ο Δίπλας σκοτώθηκε στη μάχη που έδωσε το Κατσαντωνικό ασκέρι με τον Άγο Μουχουρδάρη στο Γρεβενοδάσελο, μεταξύ Αμαράντου και Σαρανταπόρου. Την άποψη του Φραγκίστα ιυθέτησαν αργότερα και άλλοι ιστορικοί ερευνητές, όπως ο Yemeniz, Feauriel, Krikellis κ.ά.

Η αλήθεια όμως είναι άλλη. Ο Δίπλας σκοτώθηκε με το γιαταγάνι στο χέρι πολεμώντας, στις αρχές του καλοκαιριού του 1807, σε σκληρή αναμέτρηση των ασκεριών του Κατσαντώνη και του Κίτσου Μπότσαρη στο "Γεφύρι του Μανόλη", κοντά στο μοναστήρι της Τατάρνας. Την άνοιξη του 1807, ο Άλης πασάς πολιόρκησε στενά τη Λευκάδα με χιλιάδες τουρκαλβανούς. Την άμνα του νησιού είχε αναλάβει ο Καποδίστριας με την ιδιότητα του Γραμματέα της Ιόνιας Πολιτείας, η οποία εκείνη την εποχή βρισκόταν υπό ρωσική κτηδεμονία. "Το μέριτο (φροντίδα) όλον το έχει ο Κος Καποδίστριας, όστις κοπιάζει με ζήλον..." γράφει από τη Λευκάδα στον αδελφό της η Άννα Γιούργα-Στετίνη.

Για να ενισχύσει την άμυνα του νησιού, ο Καποδίστριας κάλεσε στη Λευκάδα τους κλέφτες της Ρούμελης και των Αγράφων. Οι Τούρκοι όμως είχαν αποκλείσει τα περάσματα για να εμποδίσουν τη διάβαση των Κατσαντωνιών προς τη Λευκάδα. Ο δρόμος έπρεπε με κάθε θυσία να ανοιχτεί, και το παράτολμο εγχείρημα ανέλαβε ο Δίπλας με λίγα εκλεκτά παλικάρια. Ελευθερώνει το πέρασμα, συγκρατεί τους Τούρκους επί πολλές ώρες, αλλά το παράτολμο εγχείρημα πληρώνει με το θάνατό του.

Ο Καποδίστριας, στην αναφορά που έστειλε τον Ιούλιο του 1807 στην κυβέρνηση της Επτανήσου Πολιτείας, γράφει: "μεταξύ άλλων- και για το θάνατο του Δίπλα: "Τας πρωιάς ώρας, μέχρι μεσημπρίας, διήλθομεν ακρούμενοι αυτών (των κλεφτών) αφελέστατα και φυσικότατα αφηγουμένων τα νωπά κατά των Τούρκων κατορθώματά των, ιδία δε την τελευταίαν μάχην των 300 αγωνιστών, οίτινες, υπό την ηγεσίαν του Μπότσαρη και του Κατσαντώνη, κατετρόπωσαν μέγα σύμα Τουρκαλβανών, ων 80 εφόνευσαν και πλείστους ετραμάτισαν, των λοιπών εγκαταλειψάντων τα αποσκευά των και τραπέντων εις φυγήν. Εν τη μάχη εκείνη είχον πέσει μαχόμενοι 10 Έλληνες, εν οις και ο ανδρείος Δίπλας, όστις ξφουλκήσας και επιπεθείς εντός αυτών των χαρακωμάτων των εχθρών, έπεσεν άπνους, βληθείς υπό εχθρικής σφαίρας".

Το ίδιο γενονός επιβεβαιώνει και χειρόγραφη εφημερίδα της εποχής που βρίσκεται στα Αρχεία της Ιονίου Γερουσίας: "...Από τους αρματολούς μόνον δέκα εσκοτώθησαν, εξ αν και κάποιος ονομαζόμενος Δίπλας, πολλά ονομαστός δια την ανδρείαν του, ο οποίος, όντας πολλά ορμητικός, επροχώρησεν δια πολλές φορές με το σπαθί έως μέσα εις τα χαρακωμάτων των εχθρών και έμεινε εκεί θυσία της πατρίδος. Οι σύντροφοί του, αφού έκλαυσαν πικρώς την στέρησή του, τον ενταφίασαν ομού με τους άλλους, κατά την συνήθειάν των".

Υπάρχουν όμως και μαρτυρίες που υποστηρίζουν ότι τη σορό του Δίπλα δεν κατόρθωσαν να τη θάψουν οι σύντροφοί του. Ο Μάνθος Οικονόμου, που ήταν γραμματικός του Άλη πασά, γράφει: "Έγκαταλειφθείς δε από τους αποχωρήσαντας συντρόφους του εις το πεδίον της μάχης, εσύρθη μέχρι Πρέβεζης, όπου, νεκρός, εκαραποτήθη, η δε κεφαλή του, αιμοσταγές τρόπαιον, εστήθη επί των επάλξεων της πόλεως".

Την ίδια εκδοχή υποστηρίζει και η Άννα Γιούργα-Στετίνη σε γράμμα που στέλνει στον αδελφό της, στις 13 Ιουλίου 1807: "Όντας ένα σώμα κλέπτες εις το μανόλι το γιοφίρι εις άγραφα τον αριθμόν 300 επήγαν κατεπάνο τους 1300 τούρκοι. Ο πόλεμος έγινε δια πολλές ώρες με σπαθιά και πιστόλες. Υπέρ τους 70 τούρκοι εσκότωσαν και πολότατους λαθομένους, από τους κλέπτας δέκα θανατόθισαν τον οπίον τα κεφάλια έφεραν εις Πρέβεζαν του βεζίρι και ανάμεσα εις αυτά ίτον το κεφάλι του θαυμαστού Δίπλα..."

Η τελευταία εκδοχή φαίνεται πως ανταποκρίνεται περισσότερο στην πραγματικότητα, διότι ο Μάνθος Οικονόμου, ως αυτόπτης μάρτυρας, όντας κοντά στον Άλη, δεν είχε λόγο να μην επει την αλήθεια, ενώ απεναντίας οι κλέφτες θεωρούσαν ατιμωτικό να ομολογήσουν ότι οι

Ιστορικές σελίδες

εχθροί πήραν το κεφάλι του νεκρού συντρόφου τους".-

Βιβλιογραφία

Ιατρίδη Γεωργίου. "Δημοτικά Τραγούδια Θεσσαλίας" Ιστορική και λαογραφική Εταιρεία των Θεσσαλών, τομ. Β', τεύχ. Δ'.
Κρικέλη Κώστα. "Μολόχα-Δολοπία-Άγραφα".
Κασομούλη Νικολάου. "Στρατιωτικά Ενθυμήματα".
Φραγκίστα Επαμεινώνδα. "Κατσαντώνης 1862".
Σταμέλου Δημητρίου. "Κατσαντώνης".
Yemeniz. "Δημοτικά Τραγούδια της Ελλάδος".
Feauriel. "Δημοτικά Τραγούδια Σύγχρονης Ελλάδος".
Οικονόμου Μάνθου. "Από την επίθεσην του Άλη πασά κατά της Λευκάδος το 1807". Ηπειρωτική Εστία.
Μαχαιρά Κων/νου. "Πολιτική και Διπλωματική Ιστορία της Λευκάδος".

Λάμπρος Γριβέλλας

2. Πώς ο Αντώνης Μακρυγιάννης έγινε Κατσαντώνης

"Οι περισσότεροι από όσους ασχολήθηκαν με το όνομα του ήρωα δέχονται την άποψη, πώς ο Αντώνης Μακρυγιάννης έγινε Κατσαντώνης, από τη συχνή παράκληση της φωνής της μάνας του "κάτο". Αντώνη", όταν παιδόπουλο ακόμα φοβέριζε πως θα εγκαταλείψει κονάκι και γονιός, θα σκοτώσει τον πρώτο τούρκο που θα βρει και θα πάρει τα βουνά, συνεπαρμένος περισσότερο από τις δημητήσεις του καπετάν Δίπλα που περνούσε από το κονάκι τους, κι άστραφτε στα μάτια του η υπόσχεση και της δικής του παλικαρίας, τ' άρματα κι η ντυμασία του καπετάνιου. Άρματα με τ' ασημί δουλεμένα, κι ντυμασία να μοισχοβολάρει ρετάνι ελατιό και μπαρούτι..."

Δημήτρης Σταμέλος "ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ" ΣΕΛ. 38

Την ίδια άποψη υιοψεύζεται και ο Επαμ. Φραγκίστας:

"Ονομάσθη ούτω, διότι ότε προπαρασκευάζετο να τραπεί εις τον των αρματολών βίον, τον παρεκάλει η μήτηρ του να ησυχάσει, λέγουσα αυτών "κάτσε Αντώνη μ' κάτος..." και εντεύθεν ονομάσθη Κατζαντώνης..."

Επαμεινώνδας Φραγκίστας

Την άποψη του Φραγκίστα υιοθετεί και ο Yemeniz (Γιεμενί).

"Όταν ο Αντώνης βγήκε στο κλαρί και οι συμπολεμιστές του πληροφόρηθηκαν τα σχετικά με το παραπούκι "Κατσαντώνης", τον πειράζαν όταν τον έβλεπαν και έλεγαν μεταξύ τους: "Να, ο κατό' Αντώνης", γράφει ο Κ. Ζήσιος:

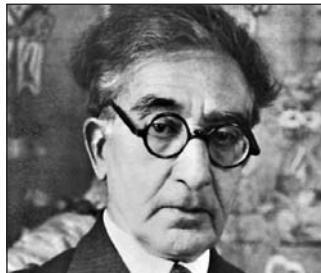
"Οι υπό τον Δίπλαν κλέφται, προς ον προσήλθεν, ακούοντες τον νέλην πολεμιστήν διηγούμενον την μετά των γονέων του ομιλία με τας συχνάς επαναλήψεις της φράσεως "κάτο' Αντώνη", έλεγον ύστερον βλέποντες αυτόν "να, ο κατό' Αντώνης" και προσηγόρευον "Κατσαντώνη", σκώπιποντες..."

Ο Γιώργος Κοτσιούλας ισχυρίζεται ότι το πρώτο συνθετικό του ονόματος είναι "κατοίς" και προέρχεται από την τουρκική λέξη "κατζκίν" και θα πει φυγόδικος. Κατσήδες, λέγονταν μέχρι τελευταία, οι φυγάδες που διώκονταν από τις αρχές.

Μια άλλη άποψη είναι ότι μπορεί το πρώτο συνθετικό να προέρχεται από τη λέξη "κατσιασμένος" (καχεκτικός, αδύνατος, μαραζωμένος) και στηρίζεται στο γενονός ότι ο Κατσαντώνης στην παιδική και εφηβική του ηλικία ήταν ασθενικός.

Τέλος, υπάρχει και η άποψη ότι το αρχικό όνομά του ήταν Κιτσαντώνης, που σύμφωνα με το γλωσσικό ίδιωμα της Ηπείρου, σημαίνει "ο Αντώνης του Κίτσου (Χρήστου)". Στην Ηπειρο η σύνθεση αυτή, βαφτιστικού και πατρώνυμου, είναι συνήθης, όπως Χριστο-Βασίλης, Γιωργο

Ο Καβάφης για τα γηρατειά

Ο Αλεξανδρινός ποιητής, που θεωρείται σήμερα ένας από τους μεγαλύτερους ποιητές του κόσμου, πέθανε το 1933, σε ηλικία 70 ετών. Στην εποχή μας, ο άνθρωπος των 70 ετών, αν δεν ταλαιπωρείται από άλλα νοσήματα, θεωρείται καλοστεκούμενος. Την εποχή του Καβάφη όμως θεωρούνταν γέρος. Αυτό καθ αυτό το γεγονός, αλλά και ο άστατος βίος και η μοναχική ζωή του ποιητή, του προκαλούσαν φόβο και θλίψη για το γήρας που επέρχονταν.

Τα συναισθήματα αυτά τα εξέφρασε σε δύο ποιήματά του, που τα παραθέτουμε. Όσο όμως απαισιόδοξα κι αν μας φαίνονται, εντούτοις δεν παύουν να εκφράζουν ανομολόγητες αλήθειες.

Κεριά

Του μέλλοντος οι μέρες στέκοντ' εμπροστά μας σα μια σειρά κεράκια αναμμένα-χρυσά, ζεστά και ζωηρά κεράκια.

Οι περασμένες μέρες πίσω μένουν, μια θλιβερή γραμμή κεριών σβυσμένων· τα πιο κοντά βγάζουν καπνόν ακόμη, κρύα κεριά, λιωμένα και κυρτά.

Δε θέλω να τα βλέπω· με λυπεί η μορφή των, και με λυπεί το πρώτο φως των να θυμούμαι. Εμπρός κυττάζω τ' αναμμένα μου κεριά.

Δε θέλω να γυρίσω, να μη διώ και φρίξω τι γρήγορα που η σκοτεινή γραμμή μακραίνει, τι γρήγορα που τα σβηστά κεριά πληθαίνουν.

Ένας γέρος

Στου καφενείου του βουερού το μέσα μέρος σκυμμένος στο τραπέζι κάθετ' ένας γέρος· με μιαν εφημερίδα εμπρός του, χωρίς συντροφιά.

Και μες στων άθλων γηρατειών την καταφρόνια σκέπτεται πόσο λίγο χάρηκε τα χρόνια που είχε και δύναμη, και λόγο, κι εμορφιά.

Ξέρει που γέρασε πολύ, το νιώθει, το κυττάζει. Κι εντούτοις ο καιρός που ήταν νέος μοιάζει σαν χθες. Τι διάστημα μικρό, τι διάστημα μικρό!

Και συλλογίεται, η φρόνησις πως τον εγέλα· και πως την εμπιστεύονταν πάντα-τι τρέλλα!- την ψεύτρα που έλεγε: "αύριο, έχεις πολύν καιρό".

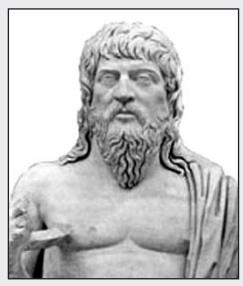
Θυμάται ορμές που βάσταγε· και πόση χαρά θυσίαζε. Την άμυαλή του γνώση κάθ' ευκαιρία χαμένη, τώρα τον εμπαίζει.

...Μα απ' το πολύ να σκέπτεται και να θυμάται ο γέρος εξαντλήθηκε· κι αποκοιμάται στου καφενείου ακουμπισμένος το τραπέζι.

Οι άνθρωποι ποτέ δεν έπιαψαν να ασχολούνται με τον πόλεμο, άλλοτε για να τον εξαπολύσουν εναντίον των αντιπάλων τους και άλλοτε για να αμύνονται, γιατί ο τελευταίος δεν έλειψε ποτέ από τις ανθρώπινες κοινωνίες, αλλά - μεταφορικά - κι από την ίδια τη ζωή. Όλοι οι Έλληνες σοφοί αναφέρθηκαν σ' αυτόν, δύο όμως είναι εκείνοι που τον μελέτησαν σε βάθος και διατύπωσαν εκ διαιμέτρου αντίθετες θεωρίες, και αυτός είναι ο λόγος που αξίζει να τους παρουσιάσουμε. Πρώτος ο Ηράκλειτος από την Έφεσο, που έζησε περί τον 60-50 αι. π.Χ., και δεύτερος ο Ηρόδοτος από την Αλικαρνασσό, που έζησε από το 484 μέχρι το 425 π.Χ. περίπου.

Ο Ηράκλειτος έμεινε γνωστός για το περίφημο γνωμικό του: "Πόλεμος πατήρ πάντων". Θεωρεί τον πόλεμο ως βασικό στοιχείο της ζωής, διότι όπως λέει: "πάντα γίνεσθαι καθ' ευαρμένην και διὰ της εναντιόδρομίας ἥρμοσθαι τα ὄντα...". Όλα γίνονται σύμφωνα με τη μοίρα, και προσαρμόζονται στη ζωή ακολουθώντας αντίθετους δρόμους: η ημέρα μέσα από τη νύχτα, η γαλήνη μετά την τρικυμία, η ζωή μέσα από το θάνατο, η ειρήνη μέσα από τον πόλεμο· ακόμα, όλα τα έμβια όντα αναπτύσσονται μέσα από έναν ιδιότυπο πόλεμο: ο σπόρος του φυτού κάνει σκληρό πόλεμο με τα στοιχεία της φύσης για να βγει από τη γη και να αναπτυχθεί σε φυτό· το μικροσκοπικό έντομο, το νεογέννητο ελαφάκι, το ανθρώπινο βρέφος, όλα έχουν καθημερινό πόλεμο με τους εχθρούς τους, ώσπου ν' αναπτυχθούν. Και ο πόλεμος συνεχίζεται, ώσπου τη ζωή να τη διαδεχτεί ο θάνατος.

Έχει την άποψη, επομένως, ο Ηράκλειτος ότι όλα γίνονται "διὰ της εναντιόδρομίας" -δικός του όρος- και ότι αυτή αποτελεί σταθερή εκδήλωση της ύπαρξης, διότι ο συνεχής και αδύσωπτος πόλεμος οπλίζει τα όντα με τις δυνάμεις εκείνες

Ηράκλειτος ο Εφέσιος

που είναι αναγκαίες για να αντεπέξελθουν στις δυσκολίες της ζωής. Επί πλέον διαπιστώνει ότι: "πάντα χωρεῖ και ουδέν μένει και ποταμού ροή απεικάζων τα όντα, ως δις εις τον αυτόν ποταμόν οὐκ αν εμβάίης". Τα πάντα προχωρούν και τίποτε δεν μένει σταθερό και, αν παραπρήσεις τη ροή του ποταμού, θα δεις ότι δυο φορές δεν μπορείς να μπεις στο ίδιο ποτάμι.

Οι διαπιστώσεις από τις μελέτες των σύγχρονων κοινωνιών δείχνουν ότι η ιστορία του κόσμου μας είναι κατά κύριο λόγο στρατιωτική. Αν ρίξουμε έστω μια φευγαλέα ματιά πίσω από την πλάτη μας, θα δούμε ότι το τεχνολογικό ράλι

του 20ου και του 21ου αιώνα ξεκινά μέσα από τους καπνούς, τις φλόγες και τις στάχτες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Και νέες νοοτροπίες πρόκυψαν μέσα από αυτή την παγκόσμια σύρραξη. Κάθε μεγάλη θυσία στον ανδροφόνο πόλεμο γυρίζει τον φοβερό τροχό της εξέλιξης μια θέση μπροστά. Σαν το βρέφος, που εξεπηδά μέσα από τη ματωμένη μήτρα, έτοις και η νέα ύλη, το νέο πνεύμα και οι νέες συνθήκες και ισορροπίες δυνάμεων ξεφυτρώνουν μέσα από τα μηνύματα του άνθους των εθνών που πέφτουν υπέρ βωμών και εσπιών. Ο πόλεμος υποδουλώνει, αλλά και ελευθερώνει, αποθεώνει αλλά και εξαχρειώνει. Είναι μια δύναμη της φύσης, νόμος απαράβατος, και όποιος θνητός ισχυρίζεται ότι μπορεί να καταφέρει την οριστική κατάργηση του είναι εξωπραγματικός.

Αυτά περίπου υποστηρίζει ο Ηράκλειτος για τον πόλεμο, χωρίς και να τον υπερασπίζεται, διότι λέγει ότι δεν πρέπει να επισπεύδει κάποιος τον πόλεμο, αλλά να προετοιμάζεται γι' αυτόν και να γνωρίζει ότι είναι αναπόφευκτος. Να μην έχει αυταπάτες και να μην αμελεί αυτό το φοβερό, επιτακτικό καθήκον.

Προσέχουμε την υγεία μας

ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

Ελληνική Παραδοσιακή Διατροφή

Σε γενικές γραμμές η ελληνική παραδοσιακή διατροφή χαρακτηρίζεται από υψηλή κατανάλωση προϊόντων φυτικής προέλευσης όπως: φρούτα και λαχανικά, μεταξύ των οποίων σημαντική θέση κατέχουν τα χόρτα, τα όσπρια, τα μη επεξεργασμένα δημητριακά, κυρίως το ψωμί. Ακόμη, μέτρια ως υψηλή κατανάλωση ψαριών, ανάλογα με την απόσταση που μας χωρίζει από τη θάλασσα. Μέτρια κατανάλωση γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, πουλερικών και αβγών. Χαμηλή κατανάλωση κόκκινου κρέατος. Χρήση ελαιολάδου που είναι το κύριο χαρακτηριστικό της μεσογειακής διατροφής. Και τέλος, μέτρια καθημερινή κατανάλωση κρασίου μάζι με τα γεύματα.

Ελληνικά παραδοσιακά φαγητά

- 1) Αγκινάρες αλά πολύτια: Αγκινάρες, καρότα, κρεμμύδια, πατάτες, άνηθος.
- 2) Αγκινάρες με αρακά: Αγκινάρες, αρακάς, κρεμμύδια, σκόρδο, μαϊντανός, άνηθος, ελαιόλαδο.
- 3) Αγκινάρες με κουκιά: Αγκινάρες, κουκιά φρέσκα, κρεμμύδι, σκόρδο, μαϊντανός, άνηθος, λεμόνι, ελαιόλαδο.
- 4) Αμπελοφάσουλα σαλάτα: Αμπελοφάσουλα, κρεμμύδι, ελαιόλαδο.
- 5) Κουνουπίδι γιαχνί: Κουνουπίδι, κρεμμύδι, ντομάτα, ελαιόλαδο.
- 6) Λαχανόριζο: Λάχανο, κρεμμύδι, ρύζι, ελαιόλαδο.
- 7) Μελιτζάνες ψιάμι: Μελιτζάνες, ντομάτα, κρεμμύδι, σκόρδο, ελαιόλαδο.
- 8) Μπάμιες γιαχνί: Μπάμιες, κρεμμύδι, ντομάτα, σκόρδο, ελαιόλαδο.
- 9) Μπριάμ (τουρλού): Μελιτζάνες, κολοκύθια, πιπεριές, καρότο, ντομάτα, σκόρδο, ελαιόλαδο.
- 10) Σαλάτα παντζάρια-σκορδαλιά: Παντζάρια, σκόρδο, ελαιόλαδο.
- 11) Σπανακόριζο: Σπανάκι, ρύζι, κρεμμύδι, ελαιόλαδο.
- 12) Φασολάκια λαδερά: Φρέσκα φασολάκια, κρεμμύδι, ντομάτα, ελαιόλαδο.
- 13) Χορτόπιτα: Ποικιλία χόρτων, κρεμμύδι, αλεύρι, ελαιόλαδο.

- 14) Κουκιά φρέσκα: Κουκιά φρέσκα, κρεμμύδι φρέσκο, άνηθος, μάραθος, ελαιόλαδο.
- 15) Ρεβύθια σούπα: Ρεβύθια, κρεμμύδι, λεμόνι, ελαιόλαδο.
- 16) Ρεβύθια στο φούρνο: Ρεβύθια, κρεμμύδι, ελαιόλαδο.
- 17) Φάβα: Φάβα, κρεμμύδι, ελαιόλαδο.
- 18) Φακές σούπα: Φακές, κρεμμύδι, ντομάτα, ελαιόλαδο, ξίδι.
- 19) Φακόρυζο: Φακές ρύζι, κρεμμύδια, ελαιόλαδο.
- 20) Φασολάδα: Φασόλια, κρεμμύδι, καρότο, σέλινο, ελαιόλαδο.
- 21) Φασόλια άσπρα σαλάτα: Φασόλια λευκά, κρεμμύδι, ελαιόλαδο.
- 22) Φασόλια γίγαντες στο φούρνο: Φασόλια γίγαντες, κρεμμύδι, καρότο, ντομάτα ελαιόλαδο.
- 23) Φασόλια μαυρομάτικα σαλάτα: Φασόλια μαυρομάτικα, κρεμμύδι, ελαιόλαδο, ξίδι.
- 24) Φασόλια μαυρομάτι

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

**"Και εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον,
κατ' εικόνα Θεού εποίησεν αυτόν..."**
ΓΕΝΕΣΙΣ, 7

Αρχές της δεκαετίας του 1980, υπηρετούσα ως δάσκαλος στο μονοθέσιο Δημοτικό Σχολείο Κουτσούρου. Ε, αυτό το "Κούτσουρο" πολύ μου έμπαινε στη μύτη! Να λέγεται "Κούτσουρο" ένας οικισμός με πανέξυπνους ανθρώπους και με μαθητές του σχολείου που έπιαναν πουλιά στον αέρα! Και όχι μόνο αυτό, αλλά παλιότερα, κάποιοι φιλοπαίγμονες φίλοι του, έστειλαν γράμμα στο δάσκαλο του Κουτσούρου, με φαρδιά πλατιά τη διεύθυνση στο φάκελο:

Κον Γεώργιον Παπαστάυρου
Διδάσκαλον Κούτσουρο(λ)

Μια Κυριακή, μετά τη Λειτουργία -η εκκλησία του συνοικισμού λειτουργούσε μια φορά το μήνα, όταν ερχόταν ο παπάς από τον Αμάραντο- βρήκα την ευκαιρία και έθιξα το θέμα της μετονομασίας του συνοικισμού στους Κουτσουριώτες. Οι άνθρωποι το αντιμετώπισαν θετικά και κανείς δεν έφερε αντίρρηση. Το ζητούμενο ήταν το όνομα θα προτείνεινα.

Από τις ονομασίες που προτάθηκαν επικρατέστερη κατέληξε η "Φλαμουριά". Γιατί "Φλαμουριά"; Διότι σε μια νεροσυρμή υπήρχε μια μεγάλη φλαμουριά, που με το φύλλωμά της και τα μυρωδάτα άνθη της σκόρπιζε όλη την άνοιξη το γλυκό άρωμά της στην περιοχή! Συμφώνησε με την πρόταση και το Κοινοτικό Συμβούλιο, συντάχθηκαν τα σχετικά έγγραφα και υποβλήθηκαν στη Νομαρχία για την παραπέρα διαδικασία. Η υπόθεση σκόνταψε στο διευθυντή της Νομαρχίας. Οι άνθρωποι πέσανε σε φανατικό καθαρευουσιανό!

-Το όνομα του δένδρου που προτείνετε είναι "φιλύρα", είπε με στόμφο ο κ. Διευθυντής!

-Εμείς δεν ξέρουμε καμιά φιλύρα: φλαμουριά έχουμε και φλαμουριά θα ονομάσουμε το συνοικισμό μας, είπαν μ' ένα στόμα οι εκπρόσωποι της Κοινότητας.

Προσπάθησαν να τον πείσουν, αλλά ο κύριος διευθυντής ήταν αμετάπειστος! Αγανακτισμένοι, πέταξαν τα χαρτιά που κρατούσαν στο καλάθι των αχρήστων και επέτρεψαν άπρακτοι στο χωριό. Έτσι, το Κούτσουρο κράτησε το παλιό όνομά του προς δόξαν της καθαρεύουσας και του κυρίου διευθυντού!

Στο Κούτσουρο παρέμεινα αρκετά χρόνια και γνώρισα όλους τους κατοίκους, περισσότερες όμως επαφές είχα με τους ηλικιωμένους, που συχνά πικνά κατηφόριζαν ως το σχολείο για κουβεντούλα με το δάσκαλο, όταν δεν είχε εργασία, κυρίως τα Σαββατοκύριακα. Αν και νέος, είχα από τότε την έντονη τάση που με ακολούθησε σ' όλη τη ζωή μου, να παρατηρώ προσεχτικά τους ανθρώπους και ν' αποκαλύπτω το χαρακτήρα τους. Διαπίστωσα έτσι ότι ο χαρακτήρας του ανθρώπου καθρεφτίζεται στο βλέμμα του. Τα μάτια είναι ο καθρέφτης της ψυχής. Το καθαρό βλέμμα δείχνει πάντα ακέραιο χαρακτήρα.

Παρατηρώντας λοιπόν προσεχτικά, είχα διαγνώσει το χαρακτήρα καθενός από τους απλοϊκούς εκείνους κατοίκους του Κουτσούρου. Δεν θα ισχυριστώ ότι όλοι ήταν άφογοι. Στη συντριπτική πλειονότητά τους όμως ήταν άνθρωποι ακέραιοι, ειλικρινείς στις εκδηλώσεις τους, ανεπιτήδευτοι, συνεργάσιμοι και αφοπλιστικά απλοϊκοί. Καθένας βέβαια είχε τη δική του μέθοδο να στηρίζει την άποψή του, ενώ κάποιοι κατάφευγαν και σε ...λόγιες εκφράσεις. Θυμάμαι, για παράδειγμα, ότι κάποτε αποφάσισαν να κάμουν καδωνοστάσιο στην εκκλησία του συνοικισμού. Απόφασή τους ήταν να τα κάμουν με ξύλινες κολόνες και να το σκεπάσουν με τσίγκους.

Και ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο...

Διήγημα

Όταν ζήτησαν και τη γνώμη μου, εξέφρασα την αντίθεσή μου με το αιτιολογικό ότι, όταν χτυπά η καμπάνα, η Ξύλινη κατασκευή θα τρίζει και ο ήχος των τσίγκων της σκεπής θ' αναμειγνύεται με το ήχο της καμπάνας. Ο πρόεδρος της επιτροπής όμως είχε πάρει την απόφασή του και δεν σκόπευε να δεχτεί αντιρρήσεις. Μου απάντησε ως εξής:

-Δάσκαλε, α φ' ε ν ος ε ν δε, τα ξύλα είναι δωρεάν από το δάσος και, ως ε κ τ ο ύ τ ο υ, θα γίνει όπως αποφασίσαμε!

Αυτή τη μέθοδο, με δύο σκεπτικά και μια απόφαση, την κολλούσε σε όλες τις υποθέσεις!

Η απόφαση βέβαια ήταν ατυχής, διότι, αφού τελείωσε η κατασκευή και κρεμάστηκε η καμπάνα, όταν σήμαινε, ο ήχος της αναμειγνύόταν με τον ήχο των τσίγκων της στέγης και γινόταν πανδαιμόνιο! Το κατάλαβαν και οι ίδιοι, κατεδάφισαν την κατασκευή και έκαμψαν νέο κωδωνοστάσιο με τσιμεντοκολόνες.

Απ' όλους τους ηλικιωμένους είχα ξεχωρίσει το μπαρμπα-Φώτη. Κατά την εκτίμησή μου, ο μπαρμπα-Φώτης είχε όλα τα χαρακτηριστικά του ανθρώπου, όπως τον οραματίστηκε και τον έπλασε ο Δημιουργός, σίγουρα, "κατ' εικόνα και ομοίωσιν".

Ήταν το πρότυπο του "καλού κ' αγαθού" των αρχαίων Ελλήνων. Κτηνοτρόφος από γεννησιμού του, τελείως αγράμματος, ήταν κάτοχος της λαϊκής σοφίας και των παραδόσεων της φυλής, και τις εφάρμοιζε, κατά γράμμα, σ' όλη τη ζωή του. Διατηρούσε ένα κοπάδι γύδια, που τα πρόσεχε και τα περιποιούνταν καλύτερα από τα παιδιά του. Του το έθιξα κάποτε αυτό το τελευταίο και η απάντησή του με εξέπληξε:

-Τα προσέχω και τα παιδιά μου, δάσκαλε, αλλά, ανάμεσα στα παιδιά και στα γύδια υπάρχει μεγάλη διαφορά.

-Και ποια είναι η διαφορά, μπαρμπα-Φώτη;

- Η διαφορά είναι ότι τα παιδιά ο Θεός τα προίκισε με μυαλό, που, αν αναγκαστούν να το χρησιμοποιήσουν, θα βρουν το δρόμο τους· τα γύδια είναι κι αυτά πλάσματα του Θεού, αλλά ο Θεός τα εμπιστεύτηκε στον άνθρωπο κι αυτός έχει την ευθύνη τους, για το καλό και για το κακό!

Το σχολείο διέθετε και κατοικία δασκάλου, στην οποία διέμεναν τον περισσότερο καιρό, κυρίως τις βροχερές μέρες του φθινοπώρου και όταν οι δρόμοι έκλειναν από τα γύδια. Απέναντι ακριβώς, μετά το ποτάμι, υψώνεται η ψηλότερη κορυφή του βουνού "Μαυρογάννη". Εκεί ο μπαρμπα-Φώτης διανυκτέρευε με τα γύδια του όλη τη χρονιά, ώσπου να πέσουν τα πρώτα γύδια. Τις φεγγαρόλουστες νύχτες, αργά, μετά τα μεσάνυχτα, όταν ο μπαρμπα-Φώτης τύχαινε να με δει στην αυλή του σχολείου, με χαιρετούσε με τη βαθιά στεντόρεια φωνή του:

-Καληνύχτα, δάσκαλες!

Πρώτα το είπα στα παιδιά του:

-Είναι γέρος άνθρωπος· μην το αφήνετε να κοιμάται τέτοια εποχή -αργά το φθινόπωρο- στο βουνό· θα τον χάσετε από καμιά πνευμονία!

-Χίλιες φορές του το είπαμε, δάσκαλε, αλλά δεν ακούει κανέναν. Μόνο εσένα, ίσως σε ακούσει...

Την επόμενη Κυριακή, πρώτος και καλύτερος ο μπαρμπα-Φώτης στην εκκλησία. Φρεσκοχυρισμένος, καθαρός, καλοντυμένος, μετά τη λειτουργία, χαιρετούσε καλόκαρδα τους χωριανούς. Όταν με είδε, ήρθε κοντά μου και με

χαιρέτισε εγκάρδια, όπως πάντα. Μπήκα αμέσως στο θέμα γιατί πλησίαζαν και άλλοι χωριανοί και δεν ήθελα ν' ακούσουν:

-Δεν κάνεις καλά, μπαρμπα-Φώτη, να κοιμάσαι τέτοια εποχή στο βουνό· κινδυνεύεις ν' αρπάξεις κανένα κρύωμα!

-Το καταλαβαίνω, δάσκαλε, αλλά νιώθουν στενάχωρα τα γύδια, αν τα κλείσω στο μαντρί, πριν τα χιόνια!

Είχα την εντύπωση ότι ο μπαρμπα-Φώτης, για να ξενυχτάει στο βουνό με τέτοιον καιρό, θα είχε κάποιο -έστω και υποτυπώδες- καλυβάκι. Έτσι, μια ηλιόλουστη μέρα ανέβηκα με τους μαθητές μου ως το γιατάκι του μπράμπα-Φώτη, και τι να ιδώ!

-Μέσα σ' ένα βαθύ χαντάκι είχε στοιβάξει παχύ στρώμα από θάμνους για να περνά από κάτω το νερό της βροχής, και εκείνο ήταν το στρώμα του. Για στέγη είχε έναν τσίγκο, στερεωμένο σε δυο πασσάλους· έκαμπα το σταυρό μου...

Όταν τον ξανασυνάντησα, του δημητήκα το εύρημά μου:

-Πώς ξενυχτάς, χριστιανέ μου, εκεί μέσα;

-Αν κοιμηθείς εκεί, δάσκαλε, μια βραδιά, θα καταλάβεις πόσο αναπαυτικά είναι!

Το σπίτι και το μαντρί του μπαρμπα-Φώτη απειχε περίπου διακόσια μέτρα από το σχολείο. Στην πρόσοψη του σπιτιού του υπήρχε ιδιόκτητο δάσος με τεράστια φιλίκια. Το βαρύ χειμώνα τα φιλίκια συγκρατούσαν το πολύ γύδινοι και τα ζώα κυκλοφορούσαν άνετα ανάμεσά τους. Ο μπαρμπα-Φώτης έκοβε τους χαμηλότερους κλώνους και μ' εκείνους τάζες τα γύδινα τα εμπόδιζε να κυκλοφορούν στο δάσος.

Αυτή την εποχή όμως τα φιλίκια είναι κατάφορτα από σφαιρικούς μαύρους καρπούς, που είναι περιζήτητη τροφή για τα πουλιά και ιδιαίτερα για τα κο

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Το χρονογράφημά μας

Τα αμπελοχώραφα και οι βατιώνες

Πριν από μερικά χρόνια βρέθηκα για υπόθεσή μου στην Αθήνα και, αφού τελείωσα τις δουλειές μου, κάθισα να ξεκουραστώ στο παγκάκι κεντρικού πάρκου. Στο ίδιο παγκάκι καθόταν κι ένας άγνωστός μου ηλικιωμένος κύριος, ο οποίος μου είπε ότι ήταν συνταξιούχος δασάρχης. Στη συνέχεια της κουβέντας εκείνος συστήθηκε ως Πελοποννήσιος και, φυσικά, με τη σειρά μου είπε ότι κατάγομαι από τη Ραχούλα της Καρδίτσας. Από την αντίδρασή του -έλαμψε το πρόσωπό του - συμπέρανα ότι γνώριζε πολλά για την περιοχή μας και ερέθισε την περιέργειά μου. Πριν προλάβω όμως ν' αρθρώσω κάποια ερώτηση, εκείνος συνέχισε:

-Στην Καρδίτσα υπηρέτησα πολλά χρόνια, έχω επισκεφθεί όλα τα χωριά της περιοχής και γνώρισα πολλούς ανθρώπους. Ευλογημένος τόπος! Πλούσιος κάμπος, καταπράσινα βουνά, ωραίοι άνθρωποι. Το χωριό σου όμως έμεινε στην καρδιά μου. Δεν χόρταινε το μάτι μου να απολαμβάνει τους καλλιεργημένους αγρούς, τα περιποιημένα αμπέλια, τους κήπους, τα οπωροφόρα δένδρα, από τις παρυφές της Σέκλιζας μέχρι το Παλιοζωγόπι. Μου προκαλούσαν ευχάριστη εντύπωση η επιμελημένη καλλιέργεια των αγρών, τα φρεσκοκαμμένα αμπέλια, οι χλοεροί κήποι. Οι χωριανοί σου είναι πολύ εργατικοί και προσδευτικοί άνθρωποι! Πολύ θα ήθελα να επισκεφθώ για τελευταία φορά τα ωραία εκείνα μέρη!

Του ευχήθηκα να πραγματοποιηθεί η επιθυμία του και πως θα ήταν τιμή μας να τον καλωσορίσουμε στον τόπο μας. Όσο για τους καλοδουλεμένους αγρούς, τους κήπους και τ' αμπέλια δεν θέλησα να του αμαυρώσω τις παλιές ωραίες εντυπώσεις. Τι να του έλεγα, άλλωστε; Ότι ο πληθυσμός του χωριού μας αραίωσε επικίνδυνα, ότι είναι πια χωριό γερόντων ή ότι στη θέση των άλλοτε περιποιημένων αγρών, των κήπων και των αμπελιών εγκαταστάθηκαν απέραντοι βατιώνες;

Tests για τον κορονοϊό στη Ραχούλα

Η πανδημία κορονοϊού που ενέσκυψε και στη χώρα μας και στοίχισε περισσότερους από 10.000 νεκρούς, δεν ήταν δυνατό ν' αφήσει ανέπαφο και το χωριό μας. Στη Ραχούλα παρουσιάστηκαν ορισμένα κρούσματα, αλλά ευτυχώς χωρίς ανθρώπινες απώλειες. Την Κυριακή 28 Μαρτίου επισκέφθηκε το χωριό συνεργείο του ΕΟΔΥ από 8.30- 11.00 π.μ. και διενήργησε tests για τον κορονοϊό στο Αγροτικό Ιατρείο. Διενεργήθηκαν 23 tests και βρέθηκε 1 θετικό. Τα tests επαναλήφθηκαν στις 7-5-2021 και ήταν όλα αρνητικά.

Αυτό είναι καλό, αλλά η τύχη δεν είναι πάντα με το μέρος μας. Γ' αυτό, ας σπεύσουν όλοι οι συγχωριανοί μας να εμβολιαστούν, διότι δεν υπάρχει άλλη αισφάλεια, εκτός από το εμβόλιο και την ατομική προστασία, όπως συνιστούν οι ειδικοί επιστήμονες.

Η συνάντησή μου με τον καλό εκείνον άνθρωπο και η συζήτηση στο παγκάκι του πάρκου γύριζαν στη σκέψη μου επί πολλές ημέρες. Μου ξανάφεραν στη μνήμη και παλιές παιδικές αναμνήσεις: το αμπέλι μας, που το έσκαβε η μάνα μου μαζί με τέσσερα πέντε κορίτσια του χωριού, δυο φορές το χρόνο, τα τραγούδια τους τις ώρες της δουλειάς, το τσουκάλι με τη φασολάδα που έβραζε στα σαϊτάρι, κι εγώ πεντάχρονος, να κυνηγώ τα ποντίκια που έτρεχαν στ' αυλάκια γιατί το σκάψιμο τους χαλούσε τις φωλιές. Πολλές φορές μου γεννήθηκε η επιθυμία να επισκεφθώ εκείνο το αμπέλι για να θυμηθώ τα παλιά και να ξαναφέρω στη μνήμη αγαπημένα πρόσωπα, αλλά φίλος κτηνοτρόφος που γνωρίζει καλά την περιοχή, με αποπήρε: μην πας, μου είπε, θα στενοχωρηθείς περισσότερο· έχει γίνει βατιώνας!

Σε βατιώνες έχουν μεταβληθεί και τα περισσότερα κτήματα του χωριού μας. Οι λιγοστοί αγροί που καλλιεργούνται είναι μικρά στίγματα στην ακαλλιέργητη περιφέρεια. Είναι εύλογο το ερώτημα που θα προκύψει: Ποιος θα καλλιεργήσει τα χωράφια, αφού οι νέοι έχουν μετακινηθεί στις πόλεις;

Επειδή παρακολουθώ με τη δέουσα προσοχή την άσχημη κατάσταση στην οποία έχει οδηγηθεί ο αγροτοδιατροφικός τομέας, εκτίμησή μου είναι ότι - αργά ή γρήγορα - Η Υπαιθρος θα ξαναζωντανέψει, γιατί η χώρα έχει την ανάγκη της. Δεν ανέχει πλέον να εισάγει αγροτικά προϊόντα από το εξωτερικό, προϊόντα που η ελληνική γη παρέχει απλόχερα και σε καλύτερη ποιότητα. Και οι άνθρωποι που μπορούν να την αξιοποίησουν υπάρχουν και υποαπασχολούνται. Η αναξιοποίητη γη πρέπει να περιέλθει στα χέρια τους και τον πρώτο λόγο σ' αυτό έχει το κράτος. Να τους βοηθήσει ν' αποχτήσουν τη γη με χαμηλότοκα δάνεια, να καταρτίσει προγράμματα σύγχρονων καλλιεργειών και να βγάλει τους τεχνολόγους στην Ύπαιθρο για να καθοδηγήσουν τους νέους αγρότες. Η ανάπτυξη της χώρας μας να μην περιμένουμε να έλθει εξ ουρανού!

Διογένης ο κυνικός

Ο 10/λογος των ηλικιωμένων

λόγια, αλλά τα λόγια της καρδιάς.

Μεγαλώσαμε, δίνουμε στο φτωχό και βοηθάμε τον ανήμπορο και ας είμαστε αδύναμοι και έχουμε τα λίγα.

Μεγαλώσαμε, μάθαμε ότι "το φαίνεται" είναι παγίδα: ότι λάμπει δεν είναι πάντα χρυσός και ότι το ψέμα έχει κοντά πόδια. Μάθαμε ποιος μας γελάει και τον αφήνουμε να πιστεύει ότι μας εκμεταλλεύεται. Μάθαμε πότε να συγχωρούμε και να μην εκδικούμαστε και πότε να αδιαφορούμε. Μάθαμε να μην επιμένουμε τίποτα από κανένα, να μην ελπίζουμε σε κάτι από κανένα, και πως πρέπει να είμαστε αυτάρκες. Μάθαμε ποιον και πότε να εμπιστεύμαστε.

ΜΕΓΑΛΩΣΑΜΕ. Ναι, μεγαλώσαμε ήρεμα, οι επόμενες γενιές, τα παιδιά και τα εγγόνια μας θα πρέπει να διαβάσουν αυτά τα νοήματα και να τα κατανοήσουν για το μέλλον.

Δεν έχουν τέλος οι συνέπειες του Ιανού στη Ραχούλα

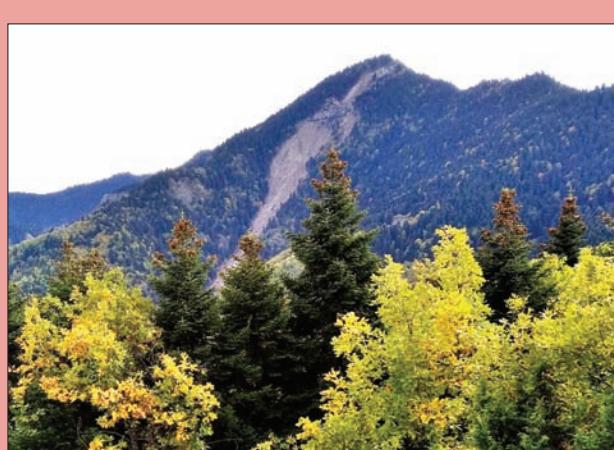
Παλιοζωγόπι-Ιτάμο έχει πολλά προβλήματα και το μεγαλύτερο από αυτά βρίσκεται στη τοποθεσία "Δέση", όπου η συσσώρευση μπάζων και ογκόλιθων από την κατολίσθηση της Τσιούκας έχουν καταστρέψει τη δεξαμενή απ' όπου υδρεύεται ο οικισμός του Παλιοζωγοπού καθώς και τμήμα του δρόμου.

Μεγάλο πρόβλημα επίσης υπάρχει στην πρόσβαση στον οικισμό Ιτάμου, όπου, λίγα μέτρα μετά στη στροφή προς Ιτάμο, από το δρόμο προς Καροπλέσι-Γιαννουσέικα, λόγω κατολίσθησης στο οδόστρωμα, με μεγάλη δυσκολία και κίνδυνο να γκρεμιστεί, μπορεί να περάσει αυτοκίνητο. Το πρόβλημα επισημάναμε και στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας, αλλά,

αν δεν επιλυθεί εγκαίρως, ο οικισμός Ιτάμου θα έχει αποκλειστεί παντελώς και από τις δύο κατευθύνσεις.

Οδόστρωμα προς Ιτάμο

Αν και πέρασαν οχτώ <8> μήνες από τον καταστροφικό κυκλώνα του περασμένου Σεπτέμβρη, οι πληγές που άφησε στη Ραχούλα δεν έχουν επουλωθεί, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η πρόσβαση όχι μόνο στα ορεινά, αλλά ακόμη και στην είσοδο του χωριού. Η πρόσβαση προς